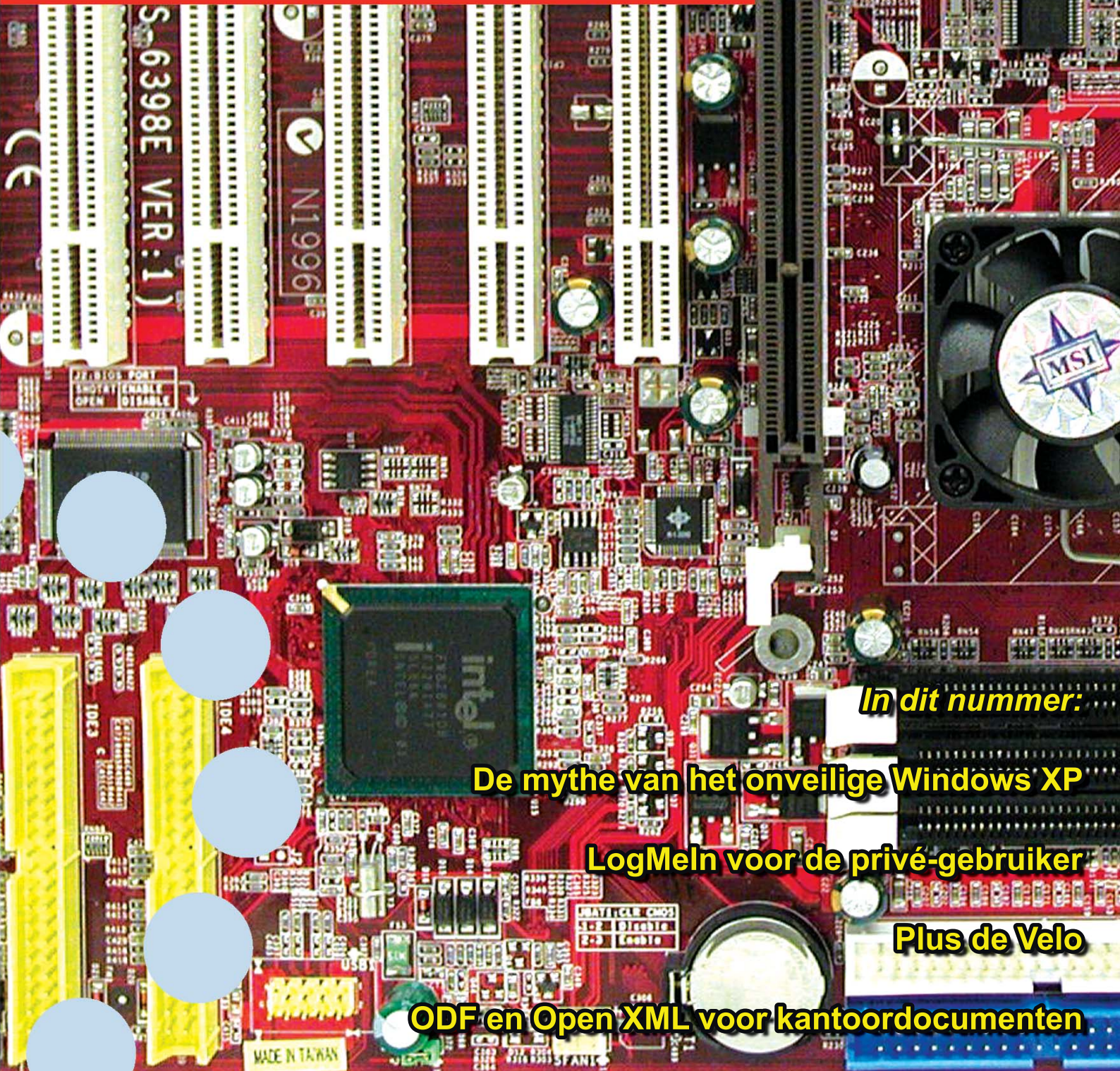

Software Bus

In dit nummer:

De mythe van het onveilige Windows XP

LogMeIn voor de privé-gebruiker

Plus de Velo

ODF en Open XML voor kantoordocumenten

hcc!DOSgg
SYSTEMEN & APPLICATIES

2006 **4**

Voor gebruikers van o.a.: Windows Linux PalmOS OS/2

Dit is SoftwareBus jaargang 24, juli 2006, nummer 4

Het tijdschrift *SoftwareBus* is een officiële uitgave
van de hcc!DOSgg

website: www.DOSgg.nl
forums: <http://forum.DOSgg.nl>
nieuwsserver: news.DOSgg.nl

Van de redactie	3
Link bekeken 6	<i>Marius Hille Ris Lambers</i> 4
LogMeln voor de privé-gebruiker	<i>Kees van der Vlies</i> 6
DVD-ROM GigaHits 2006-4	<i>Hub Jennekens</i> 9
Mega DGD - 23 september 2006	10
Reactie op Ergonomie	<i>Gerjo Elsenaar</i> ...12
Plus de Velo	<i>Chris Laarman</i> ...13
Einde Windows 98 / OnCare beveiliging	<i>Kees van der Vlies</i> ...19
Windows Vista	<i>Kees van der Vlies</i> ...20
Digitale zwartwit-fotografie terug naar de basis	<i>Wessel Sijl</i> ...24
ODF en Open XML voor kantoordocumenten	<i>Hans Lunsing</i> ...31
De mythe van het onveilige Windows XP	<i>Ruud Uphoff</i> ..36
DOSgg Vraagbaken	41
Colofon	43
Vereniging DOSgg	44

Gebruikersdagen DOSgg in 2006

23 september (**Mega DGD: zie p.10**)

en 21 oktober

in De Bilt, H.F.Witte Centrum. Zie **www.DOSgg.nl**

● Van de redactie ●

“De HCC is goed, er moesten alleen niet zoveel eigenwijze vrijwilligers in de club zijn.” Dat is meer dan een indruk die veel betrokken leden de laatste tijd steeds vaker krijgen. “Het roer moet om!” krijgen de vrijwilligers dan te horen. Welke kant er dan opgevaren moet worden, is niet duidelijk, maar wel dat ‘we’ ‘op de verkeerde weg’ zijn. En als er nu maar met veel overtuiging geroepen wordt dat ‘het anders moet’, raak je er meer en meer van overtuigd dat degenen die hard roepen het wel beter zullen weten. Daarom is oppositie voeren ook zo makkelijk. Een kwestie van pakkende one-liners op z’n tijd en het voelen/voeden van ontevredenheid. (Hoe ongerijmd, het rijmt ook nog.) Daarom hebben demagogen ook altijd een simpele oplossing.

Wat is er in de wereld aan de hand op het gebied van trends, populaire bezigheden, hobby’s?

Er was een tijd waarin radio een massale populariteit had. Fotografie was ook een zeer grote hobby voor miljoenen. Er vormen zich dan verenigingen, tijdschriften en boeken komen op de markt en er worden beurzen georganiseerd. Elektronica en hifi hebben een enorme bloei gekend in de hobby- en consumentensfeer. De auto en de televisie waren en zijn voor een deel nog onderwerp van hobbyisme. En de computer is het ook geworden. Maar zoals bij veel modeverschijnselen: na een grote opgang komt er een tijd van teruggang. De computer als hobby-object heeft zijn hoogtepunt gehad. De Efficiencybeurs is al jarenlang van het toneel verdwenen, evenals de Firato. De

CeBIT houdt het nog vol, al lopen de bezoekersaantallen terug. De CeBIT heeft een kleine verschuiving gemaakt van pure vakbeurs naar (deels) consumentenmanifestatie om de bezoekersaantallen niet te dramatisch te laten teruglopen. De HCC-dagen hebben het ook gemerkt. “Dus moet het nu anders. De HCC moet meer eenheid uitstralen! ‘De mensen’ snappen het anders niet meer, al die clubjes in een grote club.” Toen de bezoekersaantallen elk jaar groeiden, was dit niet een argument. Maar nu wel. Vrijwilligers mogen zich plaatselijk en op onderwerpen het hele jaar inzetten voor hun groepering in de HCC. Maar tijdens de HCC-dagen moeten groeperingen zoveel mogelijk verborgen blijven. Dat zal het tij doen keren (?). Maar het zal ook de inzet van vrijwilligers doen keren. Is de HCC op weg naar een vereniging zonder vrijwilligers in groeperingen? Op weg naar het einde van de groeperingen of op weg naar het einde van de HCC? (Dit is een kennisgeving.)

In deze SoftwareBus (nog wel) inzet van vrijwilligers. Aandacht voor: digitale zwartwit-fotografie, Windows oud en Vista nieuw, Velo (een niet meer zo nieuwe pda), het werken met je eigen pc vanaf elke locatie met een internet-aansluiting, de **Mega DGD** 23 september. Het Open Document-formaat laat ook Linux deze keer aan bod komen.

Dan toch weer een dringende oproep: Schrijf ook eens (*vrijwillig!*) een bijdrage aan de SoftwareBus. In SoftwareBus nr.1 hebben wij een paar suggesties gedaan. (p.13). *Maar er is meer!*

● Link bekeken (aflevering 6) ●

Marius Hille Ris Lambers

We hebben deze keer een redelijk alledaagse invulling van deze rubriek.

Een van de geliefdste gespreksonderwerpen is: *het weer*. Niet alleen heeft iedereen er mee te maken, ook heeft iedereen er verstand van. Internet is ook een rijke bron aan informatie wat betreft het weer. Actuele informatie over de kans op een regenbui in jouw buurt tref je op: <http://www.buienradar.nl>. Informatie over de weersverwachting elders in Europa tref je hier: <http://weather.yahoo.com/regional/EUROPEX.html> (of <http://tinyurl.com/m7ntg>).

Wie zelf meer verstand wil krijgen van het weer (en Duits begrijpt), raakt in de wolken op: <http://www.wolkenatlas.de/wolken/class.htm> (of <http://tinyurl.com/onpwp>).

Niet alleen jongeren hebben het wereldwijde web als communicatie-arena ontdekt, ook de oudjes. Oma Wapsie hoeft niet langer te wachten op aanspraak in haar keuken. Haar recepten en tips bereiken de hele Nederlandstalige wereld via www.omawapsie.nl/ en www.omawapsie.nl/waps_weet_raad/intro_huis_tuin_vlekken_tips.html (of <http://tinyurl.com/llfjl>) Wie leert oma Wapsie kortere links te maken?

In de Doe-Het-Zelf-rubriek hebben we enige alternatieven voor het snel en voordelig digitaliseren van je dia's. Chuck Flanagan gebruikt een verloopstukje van PVC als houder voor de dia en z'n beeldscherm als lichtbron:

www.cj-and-m.com/HomePage/Slide2Digital.html (of <http://tinyurl.com/r6w6q>). Jan de Brabander gebruikt een statief en een kistje: <http://home.hccnet.nl/debrabander/> (of <http://tinyurl.com/q4dmw>).

Een ander soort DHZ-activiteit is de gezamenlijke samenstelling van een virtuele encyclopedie. Onder de naam *Wikipedia* zijn door vrijwilligers inmiddels meer dan 200.000 (Nederlandstalige) artikelen over de meest uiteenlopende onderwerpen bijeengebracht. Zie hiervoor <http://nl.wikipedia.org/wiki/Hoofdpagina> (of <http://tinyurl.com/4zqoe>). Doordat er geen officiële eindredactie is, ontbreekt er een 'garantie' dat de inhoud juist is. De eindredactie wordt gevoerd door de andere posters. Wikipedia zoekt schrijvers, dus meld je aan! Er zijn overigens versies in heel veel talen; de Engelstalige versie bevat meer dan 1,2 miljoen artikelen!

Jacob Scheerstra attendeerde mij op een familielid van de Wikipedia: de Peanut Butter Freeware Wiki <https://free-warewiki.pbwiki.com/> (of <http://tinyurl.com/kvabp>). Op deze Engelstalige site kun je reviews vinden en zelf plaatsen over o.a. freeware, tutorials en Windows-tips. Hoe lang duurt het voordat er een Linux-hoek bijkomt? Die pindakaas is overigens de Engelse tegenhanger van ons 'fluitje van een cent' en is bedoeld om de laagdrempeligheid van de site te illustreren.

Monitoring is een modewoord. Het verloop van alles en iedereen wordt ge-

volgd. En het is een kwestie van instelling. Je kunt dit ook doen met je eigen monitor. Bekijk gewoon de prestaties van je eigen beeldscherm met een simpel programmaatje van Nokia, dat je vindt op www.construnet.hu/nokia/Monitors/TEST/monitor_test.html (of <http://tinyurl.com/4ipl>). Je kunt het natuurlijk ook op een floppy of een USB-stick zetten en er bij anderen goede sier mee maken ;-)

We hebben binnen de DOSgg 'iets' met The GIMP en eigenlijk ook wel meer dan 'iets'. Dit open source beeldbewerkingprogramma is bijna net zo veelzijdig als Photoshop en Paint Shop Pro. Maar helaas minder populair en daarom zijn er ook minder bronnen voor het aanleren van de tips en trucs met The GIMP. Onze zuiderburen Bart en David hebben besloten daar iets aan te gaan doen en hebben een deel van hun website gewijd aan modules rond bewerkingen met The GIMP: www.bartendavid.be/doc/howto/gimp (of <http://tinyurl.com/r6pkj>). Deze tips zijn ongetwijfeld ook bruikbaar voor gebruikers van 'die bekendere' programma's ;-)

Wie nog niet zo goed thuis is in The GIMP (workshops van Isja Nederbragt gemist!) kan terecht op de website van Willem Penninckx: www.willempen.org/gimp/ (of <http://tinyurl.com/lrbpd>) voor het verwerven van de nodige basiskennis. En alles Nederlandstalig!

We zouden het huiselijk houden. Daar hoort ook TV kijken bij. De PC geeft op dit gebied extra mogelijkheden. Kijk Tv-programma's afkomstig van de gehele wereld via <http://nl.wwitv.com/>; live of ingeblikt. Een verbazingwekkende diversiteit aan landen, zenders en onderwerpen!

“Zó had ik het niet bedoeld.” Die uitdrukking komt een ieder bekend voor en volgt meestal al op handelingen of uitspraken die een onbedoeld negatieve impact hebben. Maar het kan ook leiden tot grappige uitkomsten. En omdat deze aflevering in het teken van het alledaagse staat, wil ik je de volgende website niet onthouden: <http://onbedoeldehumor.linktips.nl/> (of <http://tinyurl.com/k9t7w>). Je vindt er een gigantische verzameling van niet-zo-bedoelde statements.

Zie je op tegen het overtypen van de links? Alle links staan ook in de DigiFotohoek op de DOSgg-website: <http://digi foto.DOSgg.nl/> (rubriek: *Link bekeken!*)

Wederom dank aan alle leveranciers van de opgenomen links.

Heb jij ook voor anderen interessante links? Zend jouw bijdrage voor een volgende versie van *Link bekeken!* dan naar marius@hrl.DOSgg.nl. Het gaat om een compacte beschrijving plus een weblink. Bij voorbaat dank voor je inzending.

● LogMeIn voor de privé-gebruiker ●

Kees van der Vlies

Sinds een paar jaar is *LogMeIn* actief met een programma waarmee vanaf elke plaats met een internetaansluiting (en een browser) een andere computer of een netwerk gebruikt kan worden, alsof men er zelf aanwezig is. Om alle mogelijk opstekende ongerustheid weg te nemen: het is zwaar beveiligd (128 en 256 bit SSL) en zonder toestemming van de gebruiker/beheerder van de over te nemen pc gaat het feest niet door.

www.logmein.com

Ik heb er een tijdje met de gratis versie geëxperimenteerd en mijn bevindingen zijn *positief*. Daarin ben ik niet de enige, want het programma - of liever de 'service' - heeft al van vele kanten goede beoordelingen gekregen. Tijdschriften hebben 'awards' toegekend aan de service. Niet het sterkste argument, misschien, maar inmiddels zijn al meer dan twee miljoen gebruikers aangesloten en hebben ook een aantal gerenommeerde bedrijven (zie lijstje) LogMeIn in gebruik genomen. De *bedrijfstoeepassingen*, met uitgebreidere faciliteiten, zijn niet gratis, maar van alle zijn wel gratis proefversies te proberen. Er zit geen spyware in, zo verzekeren de makers ons en ook hoeven we niet bang te zijn dat de gratis versie zal stoppen. Lees de uitgebreide FAQ op de site.

De onderneming LogMeIn Inc. is gevestigd in Woburn onder de rook van Boston in Massachusetts (VS). En er is een ontwikkelingsafdeling in Hongarije.

Toepassingsmogelijkheden voor de privé-gebruiker

Een aantal scenario's heb ik verzonnen. Verondersteld is dat de thuis-pc voorzien is van het scriptbestandje van LogMeIn en dat op locatie een internetverbinding beschikbaar is.

- Je bent bij een kennis om te helpen bij zijn/haar computer en wilt iets nakijken of ophalen uit je eigen pc thuis. Even inloggen via LogMeIn en je kunt met je eigen pc werken.
- Op vakantie je adresboek, je e-mail of een document bekijken en er-aan/ermee werken, ook verzenden vanaf je eigen pc is geen probleem. Dit kan ook vanaf een PocketPC met Windows Mobile.
- Tijdens een presentatie een bepaald programma dat niet aanwezig is op de presentatie-pc, demonstreren.
- Elders foto's laten zien, die je thuis op de pc hebt.
- Een bestand thuis afdrukken; ja, inderdaad, de printer moet aanstaan.
- Je hebt 'per ongeluk' je thuis-pc aan laten staan, dan kun je hem via LogMeIn uitzetten. En nee, aanzetten is nog wat moeilijker in de meeste situaties.
- De opzet wordt gebruikt om een tweede computer als backup te gebruiken. (Er is een speciale, betaalde versie voor bedrijfsmatige backups, bijv. voor alle pc's van een bedrijf).
- Doordat LogMeIn op meerdere computers te installeren is, zijn vele oplossingen of combinaties mogelijk.

Het gebruik van LogMeln biedt vele mogelijkheden. Zo kan het scherm van de doel-pc in de browser op schermvullend gezet worden, waardoor je bijna alleen het beeldscherm van de overgenomen pc te zien is. Eventueel kan het scherm van de overgenomen pc op zwart gezet worden en de muis en het toetsenbord ontkoppeld. Op het scherm van de 'overgenomen' pc verschijnt een venstertje dat meldt dat de computer op afstand bediend wordt.

Het *inloggen* vereist enig typwerk van e-mailadres en wachtwoorden, maar dat is niet lastiger dan andere inlogprocedures. Netwerkbeheerders kunnen secundaire gebruikers aanmaken, waardoor de toepassing zich ook leent voor grootschaliger gebruik, bijv. in bedrijven, instellingen of scholen.

Een volgende mogelijkheid is het 'uitnodigen' van een gast. Je kunt je pc ook laten overnemen door een (vertrouwde) andere partij, de gast. Dan moet je zelf wèl achter je pc zitten en een aantal handelingen verrichten. De voordelen zie ik vooral in de helpdesksfeer. Ik heb dit niet geprobeerd.

Alternatieven

Hulp op afstand (van Windows XP), KVM-switches (bijv. van Raritan, Avocent, Adder en Rose), remote control-software (PC Anywhere, Virtual Network Computing en vele prijzige professionele oplossingen) hebben allemaal hun eigen voor- en nadelen, maar werken geen van alle zo simpel en zonder extra hulpmiddelen of software-installaties als LogMeln.

Wat kan niet?

Het werken met randapparatuur van de 'eigen' pc, zoals een CD/DVD-brander,

een internet-telefoon of geluidswaergave is niet mogelijk of niet zinvol.

Soms blijkt een installatie van LogMeln niet door een firewall heen te komen of zijn er netwerkbependingen, die het installeren van een Sun Java J2SE Runtime Environment (en/of het gebruik van de Windows Installer) verhinderen.

Nadelen

Veel nadelen zie ik er eigenlijk niet in, maar er kunnen natuurlijk altijd wel een paar kritische kanttekeningen gemaakt worden.

- LogMeln is niet in het Nederlands; naast het Engels zijn er versies in het Duits, Frans en Spaans beschikbaar.
- De snelheid is minder dan u op uw thuis-pc gewend bent, maar is zeer acceptabel. Soms komt het beeld in blokken over, maar dat duurt maar een seconde of zo.
- LogMeln werkt alleen met doelcomputers onder een Windows (98, 2000, XP en Server 2003)-besturingssysteem. Het is wel mogelijk vanaf elke computer met een browser (dus ook Apple Mac of Linux) en internet de computer op afstand over te nemen.
- Of het als nadeel genoemd mag worden, weet ik niet, maar de over te nemen computer moet aanstaan (de monitor mag uit) en moet permanent met internet verbonden zijn, dus xDSL of kabelnet.
- Houdt er rekening mee dat het inloggen een procedure is die niet flitsend verloopt, maar dat is de prijs van beveiliging en soms niet al te snelle internetverbindingen.
- File-transfer vereist in de gratis versie een eigen 'uitvinding'. In de betaal-

de professionele versie schijnt dit gemakkelijker te zijn.

Conclusie

Ik vind het ideaal dat ik mijn e-mail gewoon kan checken zonder webmail-capriolen en dat ik ook antwoorden vanaf mijn eigen computer kan verzenden. Ook het opzoeken van en werken aan documenten overal ter wereld is een aantrekkelijke mogelijkheid. 'Overall ter wereld' is in mijn gebruikssituatie trouwens een 'overstatement'. Ik heb het nog nooit verder dan 50 km vanaf mijn woonplaats geprobeerd. Maar internet trekt zich niet altijd veel van afstand aan, gezien de routes die de pakketjes soms volgen.

Zakelijke gebruikers, waar LogMeIn zich mee verkoopt, zijn:

Accenture, Alcatel, AON, AT&T, Bayer, Cathay Pacific Airways, Hewlett-Packard, IBM, Kraft, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Philips, Pioneer, Shell, Southwest Airlines, Symantec, Unisys en Vodafone.

Onduidelijk is wel in welke mate genoemde bedrijven gebruikmaken van de service. Bij veel grote bedrijven wordt de meest uiteenlopende software door de IT-afdeling aangeschaft om ernaar te kijken. Deze software staat er soms alleen maar 'op de plank'.

The screenshot shows the LogMeIn website homepage. At the top, there is a navigation menu with 'Home', 'Company', and 'Products'. Below this is a large banner with the headline 'Over 2 Million Users Agree. Fast, easy & secure remote access, backup, and support solutions'. The banner includes a 'Create an account' button and a prompt to 'Mouse over each product for more information'. Below the banner are four product tiles: 'LogMeIn Pro' (Remote Access), 'LogMeIn Backup', 'LogMeIn Rescue' (Remote Helpdesk & IT Support), and 'LogMeIn IT Reach'. A 'Get LogMeIn Free Click Here' button is also present. The page is divided into several sections: 'What the media is saying' featuring a BusinessWeek quote, 'News' with 'Latest Press Release' and 'Latest News', and 'Featured product' for LogMeIn Rescue. The footer shows the URL 'secure.logmein.com' and the time '2.385s'.

Openings scherm van www.logmein.com

● DVD-ROM GigaHits 2006-4 ●

Hub Jennekens

- Op GigaHits 2006-3 vond u ISO-images van de eerste drie CD's van *Fedora Core 5*, de Linux-distributie waarvan we u op deze aflevering de resterende CD's 5 en 6 aanbieden.
 - Omdat we zoveel met ISO-images werken, vonden we het een goed idee eens een sortering programma's te plaatsen waarmee u deze ISO's kunt omzetten in CD's; Paul Beuk bekeek ze en beschreef ze voor u.
 - Hans Lunsing draagt een bespreking van *Picasa 2.2 voor Linux* bij, en ook van Ton van der Gaag mag u een en ander op het gebied van multimedia-programmatuur verwachten.
 - Voorts vindt u op deze GigaHits programma's voor e-mail en telefonie, audio en backup, bestandsbeheer, financiën en persoonlijk informatie-management.
 - We hebben ook een open source-'Windows': *ReactOS*, nog in testfase, maar wellicht aardig om al eens naar te kijken. Hans Lunsing schrijft erover, evenals over de nieuwste versie van *Wine*, de Windows-emulator voor Linux.
 - Ron van Stokkom bracht de toolkit *Veiligheid en Systeemherstel* op de nieuwste stand.
 - Voor de video-amateurs onder onze abonnees hebben we ditmaal iets bijzonders: een probeerversie van *Avid Liquid*, een professioneel videobewerkingsprogramma dat Ton van Doorn van ons platform Video onder de loep nam.
 - Ten slotte hebben we dit keer voor Linux het programma *Tk-dBase* opgenomen, dat het werk is van één van onze seniorleden, Joost van Ballegooijen. *Tk-dBase* is een kleine database manager, in Joost's eigen woorden een "tante Betje database". Je kunt er heel gemakkelijk eigen databases mee opzetten en beheren. Joost stelt zijn programma ter beschikking onder de *GPL*, de General Public License, de belangrijkste open-source-licentie. Mocht er voor dit programma ook van Windows- en/of Macgebruikers belangstelling zijn, dan is Joost bereid het ook voor deze systemen geschikt te maken. Wel wil hij dan graag assistentie van mensen die in Windows dan wel MacOS thuis zijn.
- In de root van deze schijf treft u een bestand aan met de naam *inhoud.txt*: de inhoudsopgave van dit schijfje. Die is, gerubriceerd per besturingssysteem, voorzien van naam van het item, de plaats op het schijfje waar het te vinden is en een korte beschrijving.

● MEGA DGD op 23 september 2006 ●

We raden je aan: *Leg vast in de agenda: Zaterdag 23 september 2006*. Op die datum organiseren we weer onze **Mega-DOSgg-gebruikersdag**. Mogelijk is deze dag intussen het *grootste* verenigingsevenement binnen de hcc. Zijn dat niet de hcc!dagen? Misschien wel, maar voor velen wordt dat intussen meer als een commercieel evenement gezien. De hcc!dagen doen we niet na, we proberen ze niet te evenaren. Wij houden een grootschalige bijeenkomst, waar de gebruikersgroepen van de hcc zich kunnen presenteren.

Op deze dag zal de DOSgg, samen met ongeveer 15 andere hcc-groeperingen, onze bekende locatie *HF Witte Centrum* in De Bilt bevolken en de gasten aangenaam en leerzaam weten te boeien. Tussen 10.00 en 16.00 uur kun je terecht bij demonstraties en presentaties in de **Grote Zaal** en daarnaast bij 10 lezingen en acht workshop-sessies. Natuurlijk is het onmogelijk dit allemaal te bezoeken, maar het programma is weer vóór en dóór leden en biedt weer voor elk wat wils.

We hebben capaciteit voor zo'n 800 bezoekers, waarbij doorgaans parkeren ook geen probleem oplevert en het is nog gratis ook.

Het programma is zoals altijd superdynamisch en prachtig

spannend. Overigens, wijzigingen kunnen altijd optreden, dus kijk vlak voor het moment nog even op onze website www.DOSgg.nl voor de laatste stand van zaken.

In de *Grote Zaal* vind je presentaties van alle DOSgg-Platforms (Windows, Linux, DigiFoto, DigiVideo, Muziek en WebOntwerp). Bij onze InfoBalie wijzen ze graag de weg, verstrekken ze de plaatsbewijzen voor de workshops en verkopen ze onze DOSgg-ROMware. In dezelfde grote zaal hebben we ook plaats weten te creëren voor al onze gasten, te weten *Basic-gg, Windows-gg, Astrologie-gg, Datacommunicatie-gg, Commodore-gg, eGS-gg, Risc OS-gg, WMC-gg, Sinclair-gg, Kunst, Ontwerp en Vormgeving-gg, de Testbank, MultiMedia-gg Flight-simulator-gg, P2000-gg, Postzegel-gg en ClubPerfect-gg*. Mogelijk komen nog meer groeperingen.

Naast de Grote Zaal beschikken we ook nog over 2 lezingenzalen en twee workshopzalen, waar je terecht kunt. Bekijk ter plaatse de indeling van de zalen.

In principe kun je altijd bij lezingen terecht, we werken daar niet met voorinschrijvingen, doorgaans lukt het om alle belangstellenden een plaatsje te geven, maar toch geldt op basis van brand-

weervoorschriften altijd wel "*vol is vol*".

De volgende *lezingen* staan op het programma, kijk voor de gedetailleerde timing en locatie ter plaatse of op onze website (www.DOSgg.nl):

■ Windows Vista

Rond deze tijd zal Microsoft de laatste hand leggen aan Windows Vista, de opvolger van Microsoft Windows XP. Aan de hand van de laatste testversie zal Tony Krijnen van Microsoft BV ons graag vertellen over de mogelijkheden voor consumenten, en zoals we gewend zijn, doet hij dit met zeer veel demonstraties!

■ Vragen aan Microsoft

Welke vraag wilde jij nu altijd al aan Microsoft vragen? Waarom is dit zus en dat nou zo? Tony Krijnen werkt 11 jaar voor Microsoft en hoewel hij vast niet overal het antwoord op zal weten, wil hij graag in een leuke interactieve sessie horen wat u bezig houdt, wat er bij u leeft en graag uitleggen hoe Microsoft werkt en daarmee omgaat.

■ VoIP - AVM

Voice over IP = Internet-telefonie. Telefoneren via internet wordt steeds populairder. Een andere naam is VoIP (Voice over IP). Het telefonieaanbod van internetproviders groeit snel. Vereist is een permanente kabel- of ADSL-verbinding met internet. Er zijn diverse varian-

ten, ook zonder gebruik van een pc, met of zonder een speciaal abonnement. Er zijn er diverse programma's, die internettelefonie via de computer mogelijk maken, zoals VoipBuster en Skype. Het bellen naar andere internettelefonie-gebruikers is meestal kosteloos. Voor bellen naar mobiele en vaste nummers moet veelal worden betaald. Tijdens deze lezing doet Gerrit Brugman haarfijn uit te doeken hoe het werkt en wat er voor komt kijken.

■ **Total Commander voor gevorderden** door onze TC expert Rein de Jong.

■ **Overleven in een Windows-wereld met een ander besturingssysteem.**

Drs.G.Schoenmaker van eGS-gg legt uit hoe (en waarom) je dat kunt/zou willen doen.

■ **De Postzegel-gg** zal beslist een lezing verzorgen, maar bij het ter perse gaan van dit programma was de exacte inhoud nog niet bekend. Zie www.DOSgg.nl voor de laatste informatie.

■ **De Datacommunicatie-gg** gaat uitgebreid in op het opzetten van een netwerk en het beveiligen daarvan. Het keyboard aan je PC met Cubase SE3. Gerrit Boudevijn geeft zijn populaire midi-demo nu met de nieuwste Cubase-software.

■ Gerrit Otten van de Windows-gg zal uitleg geven over onderhoud en beveiliging van Windows.

Workshops kennen een beperktere ruimte t.a.v. de bezetting. Aangezien enige

zelfwerkzaamheid verwacht wordt, stellen we daarvoor apparatuur beschikbaar. Om dit netjes te laten verlopen werken we hier met plaatsbewijzen. De helft van de plaatsbewijzen wordt op basis van voorintekening beschikbaar gesteld, zie onze website www.DOSgg.nl. De andere helft wordt ter plaatse via de InfoBalie uitgereikt, op basis van "wie het eerst komt". Voorinschrijving is mogelijk t/m de dinsdag vóór deze Mega-DGD. In verband met de doorgaans grote belangstelling voor deze actieve sessies, worden alle hieronder genoemde workshops 2 keer gehouden.

De volgende workshops zijn gepland, voor details over tijdstip en lokatie verwijzen we weer naar de website en de InfoBalie:

■ **Workshop Adobe Premiere Elements.** In deze workshop van de uitgekleden (maar ook goedkoper) variant van het professionele programma Premiere Pro, neemt Ton van Doorn je aan de hand om elementaire videobewerking uit te voeren. Het beperkt zich tot het knippen, plakken en overgangen. Als de tijd het toelaat, wordt ook een inzicht gegeven op welke wijze de beelden kunnen worden aangepast, door kleuren aan te passen, e.d. Voorkennis is niet noodzakelijk, maar wel gemakkelijk.

■ Even wat rechtzetten of een hekje wegwerken met **The GIMP**. Iedereen maakt wel eens foto's waar (achter-

af gezien) ongewenste zaken op staan. Dergelijk objecten zoals stofjes of een hekje of een ongewenst persoon, kun je met een fotobewerkingsprogramma laten verdwijnen. In deze workshop ga jij dat doen, onder begeleiding van Isja Nederbragt en Ton van der Gaag (beiden DOSgg-platform DigiFoto). En als je toch bezig bent ook al ontdekt dat een gebouw dat je van dichtbij fotografeert, er zo raar uit gaat zien door perspectiefvertekening? Ook dat kun je simpel rechtzetten. We gebruiken daarvoor in deze workshop het beeldbewerkingsprogramma The GIMP, dat nagenoeg net zo veelzijdig als commerciële programma's, zoals Photoshop en Paint Shop Pro. Een belangrijk verschil: The GIMP is open source-ware en daardoor kosteloos! En zowel beschikbaar voor Windows- als voor Linux-gebruikers. Natuurlijk krijgen alle deelnemers een CD-ROM met The GIMP, het oefenmateriaal en de inhoud van de workshop mee naar huis.

■ **Workshop Linuxcomputer in het netwerk.** Linux staat bekend zijn ruime toepasbaarheid in een netwerk. Denk aan dingen als een file server (SAMBA en NFS), mailserver, webserver, op afstand inloggen (VNC, SSH), etc. Tijdens deze workshop krijg je een korte uitleg over hoe netwerken werken onder Linux (TCP/IP, routing en firewalls). Voor de privésituatie zijn het uitwisselen van bestanden en het op afstand

kunnen inloggen op je eigen computer zaken die vaak van pas komen. Daar gaan we daarna onder deskundige begeleiding van de medewerkers van het DOSgg platform Linux mee aan de slag.

■ Joomla

Na een zeer geslaagde lezing over dit gratis Content Management Systeem tijdens onze vorige DGD bleek de belangstelling groot om hier zelf

mee aan de slag te gaan. Tijdens deze workshop krijg je de gelegenheid zelf met Joomla een website op te bouwen, dit alles onder de bezielende leiding van Nicolaas Kraft van Ermel en Bas van den Dikkenberg van het DOSgg Platform WebOntwerp.

Al met al een goed gevuld en boeiend programma. We rekenen op een grote opkomst

en een gezellige en leerzame dag. De toegang is uiteraard gratis en neem gerust een introductie mee.

Kijk voor de laatste gegevens en eventuele speciale aanbiedingen (dat wordt onderhand traditie) naar onze website: www.DOSgg.nl.

☞ **Tot de 23^e!** ☞

● Reactie op Ergonomie in SoftwareBus 2006 nr. 2 ●

Gerjo Elsenaar

In de SoftwareBus nr.2 van dit jaar stond op blz. 39-40 een artikel over *Ergonomie en het werken met de computer*. Ik wil daarop reageren.

Wat er beschreven staat ben ik al veel vaker tegengekomen, ook van de fysiotherapeut die de nakoming van de arbowet op mijn werk kwam doorlichten. Zelf heb ik ook rsi-verschijnselen gekend en deze opgelost. De manier om van rsi-klachten af te komen staat echter *niet* in de diverse standaardtips.

In de standaardtips staat dat je je arm moet laten rusten. Dat is in de praktijk niet haalbaar, als je met je muis met een lichte polsbeweging niet het hele scherm kunt bestrijken. In dat geval til je steeds je pols op. Daarom werkt een polssteun in veel gevallen niet. Wil het advies wel kans van slagen hebben, dan moet je in het configuratiescherm de muissnelheid

op maximaal zetten. Windows lijkt bij het bereik hiervan nog steeds uit te gaan van 14 of 15 inch schermen.... Hoe anders is het op een 19"-scherm of groter. Voor de ogen bestaat een grote kans op vermoeidheid. Dit komt omdat het licht van de standaard witte achtergrond te scherp is. Het heeft zeker zin om als achtergrondkleur te experimenteren met lichtgrijs, heel zachtgroen of zachtgeel. Dat is persoonlijk. Mij bevalt zachtgroen heel goed.

Configuratiescherm → beeldscherm → vormgeving.

Wat ook belangrijk is: zit *recht* achter je monitor met je toetsenbord op een

gemakkelijke afstand.

Zet je monitor ook nooit tegen een blinde muur en zorg dat je de diepte in kan kijken. Dat zorgt voor afleiding voor je ogen en houdt op langere termijn de focus scherp.

Plus de Velo

Chris Laarman

Mijn Frans is niet wat het zou moeten wezen, maar het lijkt me een leuke woordspeling. Hebben jullie de *SoftwareBus* van juli 1999 nog? Daarin staat mijn bijdrage 'Velo' over hand-held computer Velo 500 van Philips. Ik verwijs daarin naar Computer!Totaal 9/1998, dus haal die er ook bij voor artikel 'Windows CE: klein maar dapper'. Ikzelf moet dat nummer nog ergens hebben, ja...

Terugblikkend vind ik 'Velo' een raak artikel. Eenmaal een vergaderschema met terugkeerpatroon in Outlook invoeren, de vergaderstukken uit e-mail naar de map 'Philips Synchronized Files' kopiëren, en ik word tijdig aan middagdutje of computergekte ontrukkt voor de vergadering - met de zekerheid dat ik alles bij me heb. Groot!

Maar ja, de tijd gaat verder. Mijn eerste Velo kreeg een gebarsten scharnier, dus een onleesbaar scherm. Gelukkig hadden twee mensen een Velo onder het stof, dus heb ik nu een dienst- en een reserve-Velo. Naar huidige begrippen zwaar, traag en naar mogelijkheden (gebruiksduur!) beperkt. Dus wat doet deze wannabee poweruser? Juist: een smoes zoeken om een hedendaags hebbeding te kopen. En het geld, natuurlijk, dat ook redeneringen recht maakt die krom zijn.

Ik ben nu de (bescheiden) eigenaar van een Qtek 9100. De website vertelt meer: www.qtek.nl/9100_features.asp, maar het ding bestaat onder meer merken en

typen, zie zijn eigen rondzendlijst <http://groups.yahoo.com/group/htcwizard/>. Zelfs onder meer rubrieken: PDA en Smartphone. (Een Smartphone heeft toetsen en GSM, een PDA heeft een aanraakscherm, en sommige apparaten hebben alledrie.) Inderdaad, dit is (voor het ogenblik) de *Steen der Wijzen*. Hoewel, steen - dan toch een lichtgewicht vuistbijl uit de late Steentijd. En wijzen - daarover valt méér te zeggen.

Het is dus een handvol rekenkracht. Slechts 195 (nominaal 200) MHz klok-snelheid, maar wel doelmatig. Van Windows CE zijn we via Pocket PC beland bij Windows Mobile v5.0 (WM5), met de huidige uitvoeringen van nog steeds dezelfde Office-toepassinkjes. Zonder de eigen aanvullinkjes van Philips natuurlijk, maar wèl aangevuld met Media Player, video-opname en hedendaagse communicatie. (Ikzelf zit niet te wachten op de verleiding van Pocket MSN, maar ik zou het toejuichen als alle bab-

belaars in de trein erop overstapten.) We zijn op desktops méér gewend, maar dit vuistbijltje biedt je eigenlijk alles wat je nodig hebt. Wat niet ingebakken is, dat kun je toevoegen. In de handleiding wordt trouwens software vermeld die ik niet heb gevonden: handschriftherkenning. Wellicht vond men dat overbodig naast het uitschuifbare toetsenbordje. Maar toevallig vind ik de PDA heerlijk in de hand liggen, stiftje in de andere hand, en dus 'put I my money where my mouth is'. (Eh... Dit artikel is op de notebook geschreven.)

Wie nog geen leesbril heeft, wil ik toch even wijzen op de plastic brilletjes van het Kruidvat (ik heb de indruk, dat ze uit het aanbod gaan): op dat beeldschermje van 240*320 (met 16-bits kleuren) is het echt turen - of scrollen. Maar ja, dat heb je dus in de hand...

Ik heb meteen shareware bijgekocht, aangemoedigd door een lage dollar en een kortingsactie van een verspreider. Bovendien lijkt het prijspeil me lager dan voor 'grote' software. (Beperkte mogelijkheden, maar een kleine, en vermoedelijk kapitaalkrachtige doelgroep.) Waar vind je dan software voor PDA? Op het World Wide Web, natuurlijk. Hoe? Met Google, natuurlijk. In een wisselwerking tussen makers, gebruikers en verspreiders heb ik het meeste gekocht bij PocketGear en Handango. Wat ik heb bijgekocht (freeware even inbegrepen), valt uiteen in drie groepen: [1] hulpjes, [2] vermaak (voor onderweg in het openbaar vervoer): spelen en

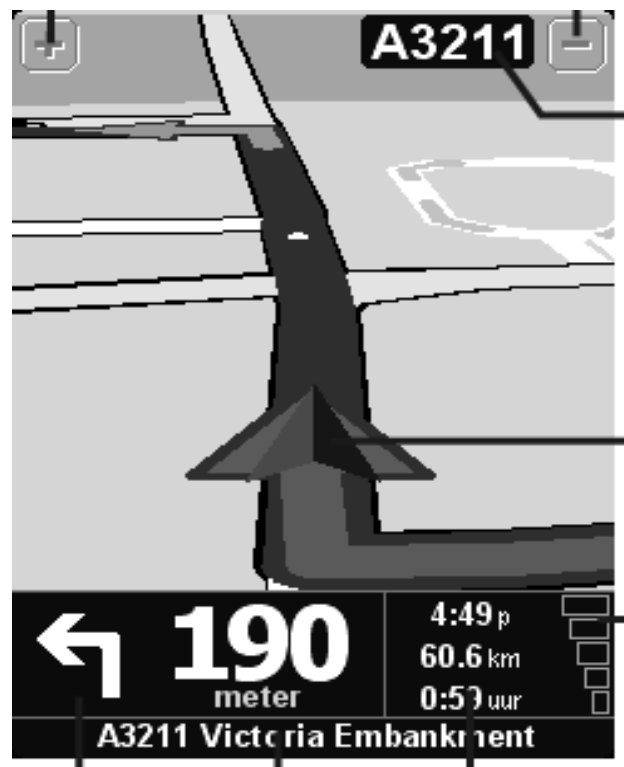
aanvullende media-spelers, en [3] toepassingen.

Over drie groepen toepassingen en de hulpjes wil ik iets zeggen:

(1) navigatie, (2) (wat ik voor mezelf noem) kantoor, (3) hulpjes, (4) muziek.

Navigatie

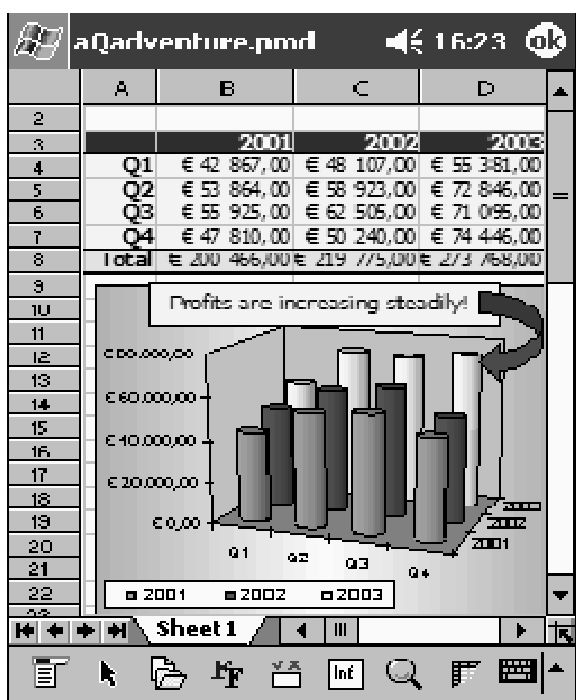
Ik heb TomTom Navigator 5 for PDA: een GPS-ontvanger (iets kleiner dan een iPod met scherm, zendt uit op Bluetooth), digitale kaarten van de Benelux, en de software om daarvan iets nuttigs te maken. (Mijn PDA staat niet op de lijst bij TomTom, maar een verkoper in een winkel vond een collega bereid om op zijn eigen ding te tonen dat en hoe het werkt.) Ik heb geen auto, maar ik fiets. Ik had al een kompas gekocht, omdat ik vooral in Huizen steeds verdwaal (onderweg tussen Naarden en de Stichtse Brug, als ik wil doorsteken). TomTom heeft tenminste de instelling 'fiets'. Je moet die opvatten als 'auto met beperkingen': wegen met bussluis, laat staan

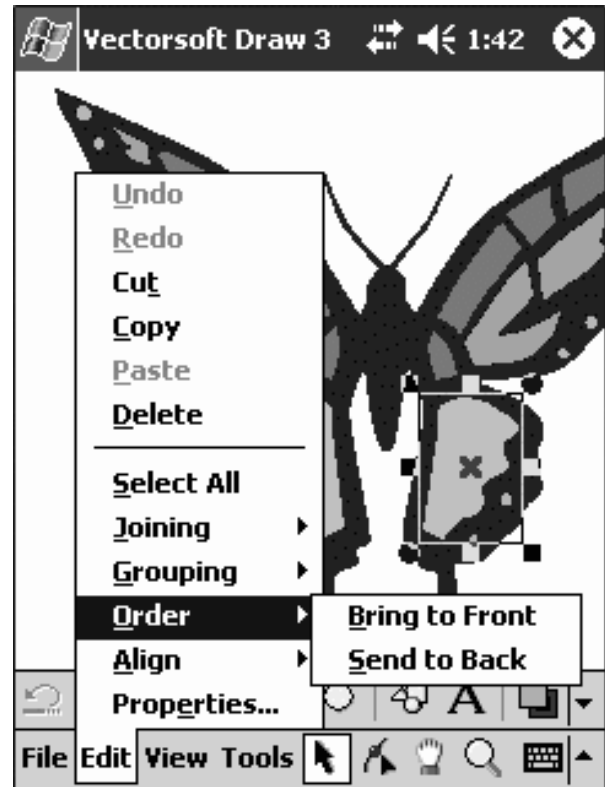
toeristische fietspaden, kent het niet, de pont over het IJ wel. Ik ben naar een plek gefietst die mij wel geschikt leek voor de proef, heb gezegd dat ik naar huis wilde, heb in één oor de oortelefoon van mijn PDA gepropt, de PDA zelf in mijn ene borstzak, de GPS in de andere), en heb me door de 'steen' laten wijzen: "na honderd meter rechtsaf... nu rechtsaf". Prachtig, hoor. Niet foutloos, maar dat ligt aan die kaarten. Toen ik over een fietspad een bocht in de voorziene weg afstak, werd de draad keurig opgepakt. En het energieverbruik van de PDA viel me mee, ook al had ik het scherm vrij helder (dagkleuren, in mijn borstzak).

Kantoor

Ik heb een tekenprogramma en een tekstverwerker gekocht. Uiteraard gaat het niet om het uitpriegelen van grote dingen op dat kleine ding, wel om invallen te kunnen noteren, of foutjes aan grote dingen te kunnen verhelpen. De tekstverwerker is TextMaker, kort-

weg wat Pocket Word had moeten zijn. Slaat ook op in HTML. Installeert tevens (desgewenst) een versie plus een launcher op de grote computer. Broertje PlanMaker verhoudt zich evenzo tot Excel, heb ik inmiddels eveneens. In be-

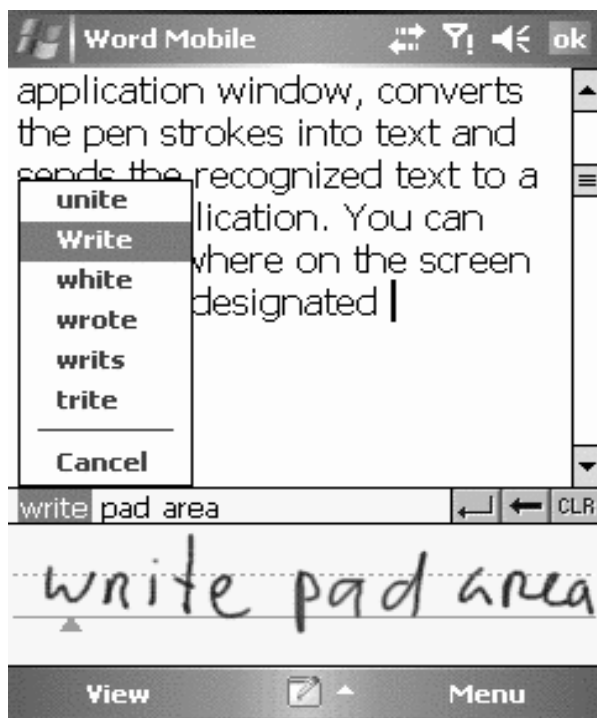

ginsel geeft ActiveSync documenten aan de PDA door in een gestripte indeling (terwille van de ruimte), en bij terugzetten (als het mobiele bestand nieuwer is) komt het verwijderde natuurlijk niet terug. Deze beide producten kunnen op de PDA wel met (veel van) de functies werken, en wat hen betreft hoeft er dus niet gestript te worden. Bij het installeren heb je dus de te grijpen kans om DOC- en XLS-bestanden in hun geheel te synchroniseren. Uiteraard vreet dat ruimte, en eventuele taalmodules tikken ook (bescheiden) aan.

Het tekenprogramma is VectorSoft Draw, ongeveer het wezenlijke van Corel Draw, dus geen bewerking van rasters, wel gebruik ervan als objecten.

Tekst als artistiek en alinea. Slaat ook op in PDF.

Daartussenin zit PhatPad, een krabbeltjes-programma (wordt tevens voor Windows geïnstalleerd). Enerzijds vult dit een gaatje in de beeldbewerking (eenvoudig schilderen), anderzijds kan het handgeschreven tekst doorgeven aan CalliGrapher, de handschriftherkenner van PhatWare (Windows-versie heet PenOffice, niet inbegrepen).

Hulpjes

PocketRAR en Total Commander lijken me herkenbaar, maar uiteraard zijn het beperkte verwanten van de programma's die mij al jaren zo dierbaar zijn op de grote computer.

Maar er deed zich iets voor. Ik zocht nog een timer (stopwatch en terugtel-alarm). Keus genoeg! Via PocketGear had ik PocketClock al geprobeerd, maar dat vertraagde het systeem als het niet liep, en bevroor het als ik het wilde starten. Gauw verwijderd, dus. Winklend bij Handango stootte ik op de hulpjes van

Spb, waarvan ik er nu drie heb. Daarover moet ik even uitweiden.

Spb Time geeft me die klokjes, en wereldtijden, en alarms. En volgens mij is mijn PDA met deze drie ook weer iets trager. Misschien omdat ik de nachtschaduw over de wereld-tijden laat tonen. Je kunt de alarms desnoods het volkslied laten afspelen. Spb Diary herintegreert wat in Pocket Outlook versnipperd is geraakt, maakt schuivende panelen op Vandaag (het hoofdscherm onder Windows Mobile).

Tip: maak als je de proefversie van Spb Diary installeert niet, en als je de geregistreerde versie installeert wél gebruik van het aanbod om de eigen vermeldingen van Pocket Outlook op Vandaag te verbergen. Eerst niet, opdat je de drukte ziet, en veilig kunt de-installeren, later wel, omdat je dan voor vast gaat, en waarschijnlijk liever bij de voorstelling van Spb wilt blijven.

Het klapstuk is Spb Pocket Plus, misschien een kruising tussen een 'launch pad' met tabs en TweakUI (uit de PowerToys voor Windows, maar ik ben daarmee minder bekend dan veel anderen). Het biedt namelijk ook echt sluiten van programma's, in plaats van ze naar de achtergrond te duwen, en (verbazend dat het niet standaard in Windows Mobile zit, zoals wel op de Velo) schakelen tussen taken. Voor de besturing werkt Spb graag met contextmenu's. In Windows Mobile open je die met 'tap-and-hold': op het scherm aantikken en niet meteen loslaten. Het Vandaag-scherm kan met Spb aardig vol raken, maar je hebt dan inderdaad alles bij de hand.

Help - Laat ik meteen iets zeggen over

de Help-functie in Windows Mobile. In het Start-menu staat (gewoon) één keer Help. Die toont in zijn inhoudsopgave alles over het voorgebakken spul - maar heeft als laatste punt de Help van de (door jou) toegevoegde programma's. Die komen dan alfabetisch als hyperlinks.

Muziek

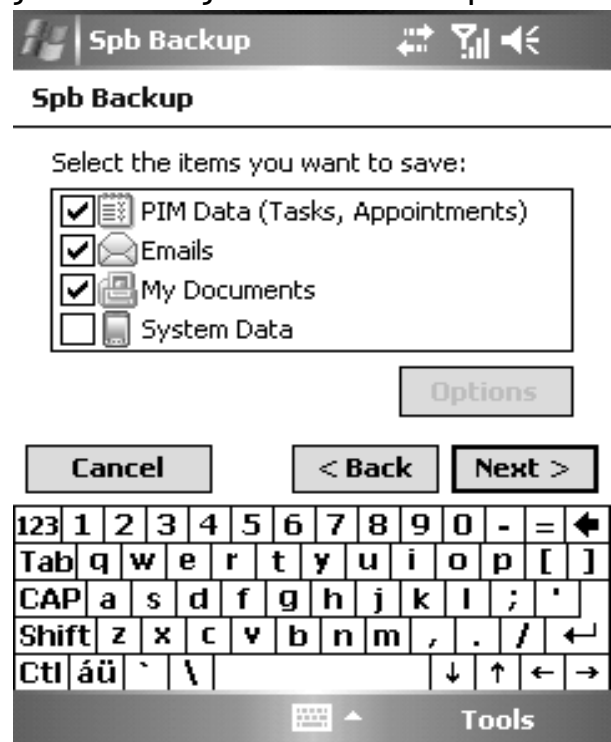
Een PDA heeft dus geen ondersteuning voor het MIDI-protocol, geen geluidskaart in hardware, weinig ruimte voor geluiden in software. Verschillende malen is daarom hetzelfde wiel uitgevonden: dat van 'ouderwetse' FM-synthese, wel een paar samples van slagwerk, en muziek in te herhalen patronen, piano-rol weergave. Maar... gelukkig is ook iemand zo lief geweest om een hele General MIDI bak te maken (van losse samples: dat scheelt werkgeheugen). Die kwam ik op het spoor door software die ik niet eens verwachtte: een notatieprogramma (priegel de nootjes op de balkjes).

Waarschuwing voor wie muziek gaat scheppen op de PDA: sommige 'kleine' software heeft heel beperkte mogelijkheden voor uitwisseling met 'grote' software.

Over dit deel-onderwerp schrijf ik voor de Muziekrant (van de Muziek-gg).

Calc98 is een gratis en veelzijdige rekenmachine voor verschillende platforms. Hij kan ook als stopwatch dienen. Had ik eerder moeten weten...

Spb Backup is wat het heet: één van de backup-programma's voor Pocket PC en later. Het is slim genoeg om niet te kopiëren wat in ROM staat. Het archief is een zelf-uitpakkende ZIP, desgewenst met wachtwoord. Die mogelijkheid vind je slechts bij 'Custom' backup.

Het programma wil het rijk alléén hebben, en sluit dus alle andere programma's af. Daarom pleegt het desgewenst na afloop een 'soft reset' (bij mijn tuigje overeenkomend met de pen-druk op

dat verzonken knopje), opdat al wat vanzelf start, weer aan de gang kan. In scherm 'Vandaag' zie je, wanneer je voor het laatst een backup gemaakt hebt.

Ik heb uit de stal van Spb ook **Spb Weather** geprobeerd. Het succes lijkt mij afhankelijk van de weer-servers waartoe jij toegang hebt. Maar 'Vandaag' krijgt er dan nog een element met tabs bij.

Dat scherm 'Vandaag', eigenlijk een soort bureau-blad, is wel in te richten met Instellingen | Vandaag | Items, dus het hoeft geen microscopisch ochtendblad te lijken.

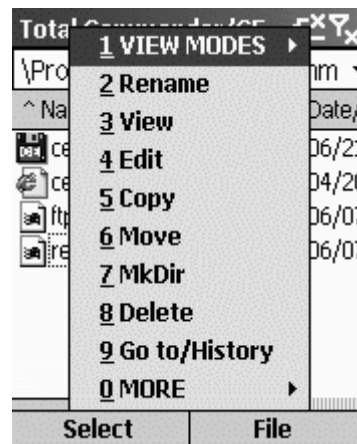
Tenslotte

Maar ik mis nog steeds... MIDI drivers voor WM5 (maar daarin zit wel beweging). Ach wat, printer-drivers ontbreken eveneens (maar ik heb begrepen, dat sommige fotoprinters vanaf een geheugenkaart kunnen afdrucken, of gevoed door Bluetooth). Tenslotte is een PDA nog steeds vooral een satelliet van een 'grote' computer. Al was het maar, omdat je in beginsel daarvandaan software op de PDA installeert via Active-Sync (en als je dat via USB doet, dan laad je meteen de accu van de kleine op). Tevens wordt dan de systeemklok van de kleine gelijkgezet met die van de grote - en die wordt door XP afgestemd op een time server op Internet.

Een andere werkwijze voor installeren is: CAB-bestand in de PDA krijgen, en daar uitvoeren. Let dan wel op de juiste

processor. (De OMAP850 van TI in de Qtek 9100 behoort tot de ARM-familie.)

Past dat allemaal? Niet op de kale PDA (en er lijkt soms onverwacht veel ruimte nodig voor tijdelijke installatiebestan-

den in het hoofdgeheugen, zeg maar: 'op de C-schijf'), maar gelukkig is er de mini-SD Card (wordt geleverd met verloopstuk naar SD Card; er bestaat ook nog een micro-SD Card, maar die past niet). Ik heb begrepen dat 128 MB de gangbare maat is, maar ik ben begonnen met een 512 MB. In een andere winkel kon de ver-

koopster haar oren niet geloven: ik kocht er beide 1 GB mini-SD Cards die ze in voorraad hadden.

De 512 MB gebruik ik voor de dikkere toepassingen: TextMaker met woordenboeken, TomTom, enkele muziek-programma's. Tot dusver is dat ruim voldoende, maar ik ben nog niet met grote gegevensbestanden in de weer. De 1 GB-kaartjes bestem ik voor multimedia... Eén geheugenkaart tegelijk, dus moet de DivX-speler juist op de PDA zelf. Dat brengt me toch weer bij het vermaak voor onderweg. Van flipperen houd ik het bij een demo (uit angst voor de toetsjes), maar zo'n PDA is prachtig voor denkspelen - al worden speelkaarten wel héél klein. Ik aarzel nog over eBooks.

Kortom, *op deze fiets kan héél veel!*

(chris-021@laarman.doge.nl)

Definitieve beëindiging ondersteuning voor Windows 98, (incl. Second Edition) en Windows ME

Ondersteuning van Windows 98 (met inbegrip van Win 98 SE) en Windows Millennium Edition (Me) is per 11 juli 2006 beëindigd. Ook de beveiligings-updates zijn gestopt.

Microsoft heeft de ondersteuning op deze producten stopgezet - na eerdere verlengingen - omdat ze verouderd zijn en deze verouderde besturingssystemen klanten zouden kunnen blootstellen aan beveiligingsrisico's. Zoals bekend is Microsoft altijd erg bezorgd over de gevaren die gebruikers van Windows bedreigen. Microsoft raadt de klanten die nog

steeds gebruik maken van Windows 98 of Windows Millennium, aan zo spoedig mogelijk een upgrade uit te voeren naar een nieuwer en veiliger Microsoft besturingssysteem, zoals Windows XP. Wachten met de overstap tot Windows Vista er is, vindt Microsoft geen goed idee.

Meer details zijn te vinden op:

<http://support.microsoft.com/gp/lifean17/>

Microsoft kondigde het productondersteuningslifecycle-beleid (36 letters) al aan op 15 oktober 2002.

Nieuwe markt voor Microsoft: beveiliging

Nadat eerst diverse software-ontwikkelaars (goed) geld verdienen aan de beveiliging van het zo kwetsbaar gebleken Windows, wil Microsoft nu ook zelf aan eigen fouten verdienen door een beveiligingsprogramma op de markt te brengen. Voor 'slechts' 50 dollar (per jaar) mogen per licentie 3 gebruikers hun pc laten

beschermen tegen virussen en spyware; er is ook een firewall in het

pakket, dat *OneCare* gedoopt is. OneCare bevat tevens een eenvoudige backup-module. Daarmee is het bedoeld voor de kleinere gebruikers in privé-omgeving of in een klein bedrijf. Een firewall ...? Zat die ook al niet standaard in Windows XP? Hoe nu, ga je dan toch extra betalen voor iets dat je al hebt, of gaat Microsoft de

Zie: www.windowsonecare.com/

firewall uit het besturingssysteem Vista halen? Er zijn in de loop der jaren nogal wat functies toegevoegd, weggehaald en soms weer teruggekomen in Windows. Soms had het te maken met juridische gevechten waarin Microsoft verwickeld was, maar soms ook was er geen (openlijke) verklaring voor.

Nu Microsoft zich in deze markt stort, zullen Symantec, McAfee, Trend Micro, F-Secure en de anderen wel in de verdediging gedrongen worden en op passende tegenacties broeden. Maar Microsoft zit zelf het dichtst bij zijn eigen feilen en heeft dus een (oneerlijke?) voorsprong, die de gigant natuurlijk kan uitbuiten. Voer voor complottheoretici.

● 'Windows Vista is het helemaal' ●

Kees van der Vlies

Wat krijgen we nu, klinkklare reclame-taal in de SoftwareBus? En voor Windows nog wel? En dat terwijl de Beta-versie net uit is.

Het is niet zo erg als het lijkt. De oplet-tende lezertjes hadden natuurlijk al de aanhalingstekens in de kop gezien. Want Microsoft zou Microsoft niet zijn als zij voor een nieuw product niet alles uit de kast zouden halen aan promotionele teksten, slogans en loftuitingen. Want wederom is het product handiger in het gebruik, beter voor de productiviteit en vooral veiliger geworden. Dus daaraan ligt het niet.

Windows Vista, v/h Longhorn komt dan na een forse vertraging - omdat Windows XP eerst bijgewerkt moest worden - november 2006 op de markt. De uitlevering voor de consument en OEM-leveranciers is overigens pas januari 2007.

Nieuwe of verbeterde functies

De verbeteringen omvatten vele duizen-den punten, niet allemaal zichtbaar of direct merkbaar.

Wel zichtbaar - want daar zorgt Micro-soft altijd wel voor - is de nieuwe vorm-geving van het gebruikersinterface. Deze is voor een belangrijk deel afkomstig van het 35 mensen tellende team *User Experience Design*, geleid door de Neder-lander Tjeerd Hoek. De nieuwe vorm-geving en bijbehorende functionaliteit is zeer grondig getest in usability-labs, waarbij zelfs zeer geavanceerde tech-nieken, zoals het meten van gezichts-spierspanningen, toegepast werden. Eén van de belangrijkste eisen die Hoek

aan zijn team stelde, was het achterwe-ge laten van kryptische en vaak 'be-schuldigende' (fout)boodschappen aan de gebruiker. De toon 'u kunt niet', 'u mag niet', 'u hebt iets ongeoorloofds willen doen' mag niet meer opduiken in de directe confrontatie met de argeloze gebruiker.

Verkenners

Veel aandacht is uitgegaan naar de Ver-kenners. Zo zijn er verschillende scher-men die in perspectief als vellen papier in een roulerende stroom opgeroepen kunnen worden, *Windows Aero* geheten. De meest in het oog lopende verbetering zijn ook de pictogrammen die gedetail-leerd en continu verschaalbaar zijn. Bij elk pictogram, zowel van programma's als van documenten is extra informatie direct zichtbaar te maken. De picto-grammen zijn directe (verkleinde) weer-gaven van de applicatie of het docu-ment. Het vinden van bestanden is vol-gens Microsoft aanzienlijk vergemakke-lijkt. De gebruiker zit niet op een inge-wikkelde mappenstructuur te wachten. Die is er nog wel en kan ook zichtbaar gemaakt worden, maar is bij het dage-lijks navigeren niet nodig.

Het werken via het startmenu is 'een-voudiger' geworden, zodat we nu niet steeds verder met de cursor naar een of twee menu's opzij hoeven - en dat gaat irritant vaak mis - maar een document kunnen vinden door (een deel van) de naam of de auteur in te vullen. Vista toont zelf de meest aannemelijke snel-koppelingen. Kortom het zoeken en or-

ganiseren van bestanden en applicaties is gemakkelijker geworden, ook/juist als de bestanden elders in het netwerk of op verwisselbare media opgeslagen zijn. Ook offline-bestanden en -mappen maken deel uit van de Verkenner-inhoud en er is gezorgd voor *Delta Sync*, een geoptimaliseerde synchronisatiemethode, waarbij alleen wijzigingen tussen lokale cache en serverversie worden gelijkgetrokken. Alle documenten kunnen automatisch een labeltje krijgen. Vroeger moest je ze dan in een eigen directory of map opslaan. Nu kun je ervoor zorgen dat een document bij het opslaan de naam van het project of een ander kenmerk meekrijgt. Dat maakt het terugvinden van bij elkaar behorende documenten gemakkelijker. In de lijstweergave zijn bij de koppen (naam - datum - type - grootte) dropdown-menu's beschikbaar die het organiseren of tonen van de bestanden sneller en doeltreffender moeten maken.

XPS (XML Paper Specification)

In het kader van de 'geneste' afkortingen is sinds enige tijd XPS opgedoken. Het is een 'open' standaard voor opgemaakte documenten, gebaseerd op XML (plus zip). Het formaat is ontwikkeld om een document in opgemaakte vorm te kunnen tonen en afdrukken, ook als de applicatie waarin het gemaakt werd, niet op de computer aanwezig is. Wie roept er nu niet meteen "PDF"? Ja, het portable document format (met Adobe Acrobat) is als concurrent te beschouwen. Ook XPS zal in de vorm van een printer driver ingezet kunnen worden en natuurlijk komen er viewers voor dit formaat. Microsoft wil het nieuwe formaat ondersteunen, omdat het documentbeveili-

ging en beheer van digitale rechten mogelijk maakt. Overigens is er rumoer rond het wel/niet ondersteunen van PDF in *Office*. Adobe ligt dwars. De specificaties voor XPS zijn door Microsoft vrijgegeven, zodat het formaat door iedere ontwikkelaar gebruikt kan worden. Zie voor nadere bijzonderheden:

www.microsoft.com/whdc/xps/default.mspx. En voor een korte beschouwing ook: http://en.wikipedia.org/wiki/XML_Paper_Specification.

Zie ook het artikel in PC Welt (mei 2006): www.pcwelt.de/news/software/138583/index.html.

Microsoft heeft gezegd XPS *niet* als PDF-killer te willen zien. Wordt vervolgd... In de printer- en grafische wereld rommelt het echter wel, als het gaat over dit nieuwe formaat.

Windows Sidebar en Gadgets

Wat de Nederlandse benamingen voor deze functies zullen zijn, weet ik nog niet. Het komt erop neer dat (veelgebruikte) hulpprogramma's, te vergelijken met de Bureau-accessoires, bij elkaar in een apart venster gezet kunnen worden en in een taakbalk en zo makkelijk oproepbaar zijn. Het gaat overigens niet alleen op kleine programma's, maar ook websites, internet-radiozenders, dia-shows of foto-albums kunnen hierin ondergebracht worden.

Spraakintegratie

In Windows Vista is veel aandacht besteed aan spraakherkenning en gesproken menu's. In hoeverre dit een directe bedreiging vormt voor gespecialiseerde ontwikkelaars van spraakherkenningssoftware, zoals *Dragon NaturallySpeaking* van Nuance, staat nog te bezien.

Internet Explorer met tabbladen

Eindelijk. Om verschillende websites gelijktijdig bij de hand te hebben hoeft men nu niet meer een nieuwe ‘instantie’ van Internet Explorer te openen. Boven in het scherm kunnen nu tabbladen zichtbaar gemaakt worden, waaronder de gebruiker verschillende websites kan opslaan. Een veelgevraagde functie. In Internet Explorer is nu ingebouwd dat bij een afdrukopdracht altijd automatisch het *hele schermbeeld* van de pagina afgedrukt zal worden. De maten worden dus automatisch aan het papier aangepast.

Zoomen van webpagina's gebeurt nu met de volledige schermbeelden, dus niet alleen sommige tekstdelen, zoals tot heden.

Voor de (echte) kenners onder ons: Vista ondersteunt ook IPv6 en de bijbehorende *Teredo*-transitietechnologie om de overgang via NAT (Network Address Translation) te vereenvoudigen.

En, inderdaad, *IPsec* zit ook standaard in Windows Vista.

Ondersteuning Tablet PC verbeterd

Hoewel de Tablet PC nog steeds niet de doorbraak heeft gemaakt bij de consument, heeft Microsoft er vrij veel energie in gestoken. In Vista is zowel het Pen-interface als de handschriftherkenning verbeterd. Het systeem traint zichzelf in de herkenning van persoonlijke handschriften. Dit gebeurt automatisch zonder dat de gebruiker erom gevraagd wordt.

Veiligheid

En dan zijn we op het punt waar iedereen Microsoft met argusogen volgt. De *veiligheid*, waar de grootste software-

ontwikkelaar nogal eens steken heeft laten vallen. Dit was ook Microsoft zelf niet ontgaan. En men heeft natuurlijk gezorgd voor enige pakkende kreten: *isolatie* en *veerkracht*. Dit zou dan moeten blijken uit een reeks van verbeteringen in de firewall, tegen spyware, tegen ‘abnormale activiteiten’ in het bestandssysteem, het Register en het netwerk. Er is sprake van een (in te stellen) pantsering en uitbreiding van de beheerfaciliteiten. IT-beheerders krijgen extra mogelijkheden regels op te leggen aan de toegang van gebruikers en aan pc's in het netwerk. Periodieke controles kunnen de ‘gezondheidstoestand’ van de aangesloten systemen vaststellen en indien nodig het inloggen op het netwerk verhinderen. De beveiliging strekt zich ook uit tot alle vaste en verwisselbare opslagmedia, zoals de populaire USB-sticks.

BitLocker Drive Encryption is een encryptiesysteem dat harde schijven beschermt tegen ongeoorloofd gebruik. Nu data steeds van groter belang zijn geworden en de gevolgen van informatie die in verkeerde handen terechtkomt, steeds ernstiger, heeft Microsoft een zeer krachtige beveiliging toegepast. Deze zal vooral in notebooks gewenst zijn. De beveiliging werkt nauw samen met netwerkgebruik (servers) en backup-systemen. Ook de handelingen van system administrators vallen onder de geregistreerde beveiliging. Dit is verder uitgebreid t.o.v. Windows XP.

Internet Explorer 7+ is nu voorzien van een beveiligingsbalk, die informatie geeft over de mogelijke risico's bij het bezoeken van een site. Indien sprake is van versleuteld verkeer, wordt dit duidelijker zichtbaar gemaakt.

Er is 'phishing filter' aanwezig, dat helaas niet kan voorkomen dat de gebruiker vertrouwelijke gegevens intypt waar dit gevaarlijk is. Maar het meldt wel snel verdachte sites aan de gebruiker en leidt in bewezen gevallen van fraude de gebruiker weg van de gevaarlijke pagina. En in elk venster, dus ook in popups, verschijnt de url van de verzendende site. Websites met namen die werken met niet-latijnse tekens - sommige onbetrouwbare websites maken daar gebruik van - krijgen een waarschuwingsetiket dat zoiets zegt als: "Deze naam bevat tekens uit een tekenset die niet op uw machine geïnstalleerd is. Een (verder) bezoek kan een risico inhouden."

Het is in Vista ook mogelijk met één enkele muisklik de volledige persoonlijke historie (incl. cookies en tijdelijke files) te wissen. Deze functie kan door beheerders of ouders overigens uitgeschakeld worden.

Over *ActiveX* is al het nodige te doen geweest. Microsoft heeft met deze vrij krachtige set hulpmiddelen al heel wat ellende (dialers, hijackers) toegang gegeven tot misbruik van Internet Explorer. Nu is de hele klasse van besturings-hulpmiddelen standaard uitgeschakeld en de eindgebruiker moet uitdrukkelijk toestemming geven ze te activeren. Er schuilen voor Microsoft hier vermoedelijk ook juridische beweegredenen achter.

Ook het tijdelijk overnemen/openen van domeinnamen/vensters door kwaadaardige sites zou door Internet Explorer 7+ effectief bestreden worden.

Windows Defender is een voorziening in Vista die er samen met Internet Explorer 7+ op toeziet dat bij downloads geen ongewenste verstekelingen meekomen.

Windows Defender scant 's nachts de pc op veiligheidsbedreigingen.

Op het gebied van draadloos computergebruik heeft Microsoft de functies en beveiliging flink aangescherpt (WPS2/IEEE 802.11i).

Alle middelen en verbeteringen zijn erop gericht pc's onder Windows Vista minder te laten 'hangen', minder te laten 'crashen' en minder te laten 'rebooten' (bij Windows Installer).

Foto/video/TV overzichtelijker

Microsoft heeft de enorme vlucht van digitale fotografie en -video gezien en daar in Vista iets voor bedacht: de *Windows Photo Gallery*. Een veelzijdige viewer en 'organizer' voor afbeeldingen met aansluitend het branden op DVD met *Windows DVD Maker*.

Windows Media Center is bedoeld om de opkomst van TV-kijken en -opnemen via breedband-internet te vergemakkelijken. Ook kunnen er montages van bewegende en stilstaande beelden mee gemaakt worden.

Windows Mail en Calendar

De elektronische-postfunctie en -agenda zijn nu deel gaan uitmaken van het besturingssysteem. Een 'junk-filter' verspert spam de toegang. Nu maar wachten hoe goed dat werkt. De agenda en e-mail zijn met elkaar geïntegreerd

Vijf versies

Vier of vijf versies is niet geheel duidelijk: de Vista Starter (alleen 32 bits), Home Basic, Home Premium, Business, Enterprise en Ultimate. "Zès," zegt u? De Ultimate-versie is een samenvoeging van functionaliteiten van de andere versies.

Digitale zwart-wit fotografie terug naar de basis

Wessel Sijl

De ontwikkeling van de digitale fotografie is gebaseerd op kleur (RGB). Dat neemt niet weg dat zwart-wit fotografie ook in het digitale tijdperk ongekend populair is, net als de jaren waarin nog op film werd gewerkt. Die populariteit is niet verwonderlijk; juist door de mogelijkheden van digitale beeldverwerking kun je fraaie monochrome beelden creëren die tot enkele jaren geleden in de donkere kamer zeer moeilijk of zelfs onmogelijk te realiseren waren.

Zwart-wit fotografie is een dimensie op zichzelf. Het werkt subjectiever dan kleur, een boodschap kan indringender worden overgebracht zonder dat je door andere beeldelementen wordt afgeleid.

Dat verklaart ook waarom bij pers- of reclamefotografie nog vaak in zwart-wit wordt gewerkt; nota bene een professionele sector die heden ten dage vrijwel uitsluitend nog digitaal werkt.

Het werken in zwart-wit vergt enige creativiteit en technisch een wat andere benadering (zowel het fotograferen als het bewerken). Maar moeilijk is het zeker niet.

Terug naar de basis

De titel van dit stuk staat niet op zichzelf. Om een goede zwart-wit foto te bereiken, geldt een aantal basisprincipes, dat al zo oud is als de fotografie zelf, en nog steeds - ook in het digitale tijdperk - zijn ze van belang zijn.

Een voorbeeld van een opname die voor zwart-wit gemaakt lijkt te zijn.

Fotobewerkingsprogramma's zijn 'toverdozen' waarmee tegenwoordig enorm veel kan. En daar schuilt nu juist ook een gevaar, nl. dat na omzetten van een opname in zwart-wit deze dermate kan worden opgelapt dat er een 'goed' eindresultaat wordt verkregen. Ergo dat er ook opnamefouten mee kunnen worden gecorrigeerd - of beter gezegd: ermee kunnen worden verdoezeld. Tot op zekere hoogte gaat dat wel op, maar het is veel beter om de opname bij de basis, dus op het moment van het indrukken van de ontspanknop van de camera, al zoveel mogelijk - compositie en belichting - op orde te hebben.

Fotografen uit het analoge tijdperk weten dat als geen ander. Juist omdat de correctiemogelijkheden bij ontwikkelen en afdrucken beperkt waren (véél beperkter dan bij digitale fotografie) was je als het ware ertoe 'veroordeeld' om zorgvuldig een opname te componeren en te belichten. Ondanks de sterk verbeterde mogelijkheden bij digitale bewerking, is het goed om je aan bepaalde oude (maar nog altijd zeer actuele) 'wetmatigheden' te houden.

Een goed belichte foto is bovendien een goede basis om digitaal verder mee te experimenteren. Of concreter: het fotobewerkingsprogramma wordt dan niet gebruikt om een minder goede opname op te lappen (zie hiervoor), maar juist om er nóg meer - al of niet met creatieve inslag - uit te halen. Bij een goed belichte foto leidt dat minder snel tot kwaliteitsverlies (bijv. hinderlijke artefacten), en dat is heel belangrijk bij ingrijpende bewerkingen.

De opname - compositie en belichting

Om te beginnen vereist een goede belichting de nodige aandacht. Dat geldt uiteraard ook voor kleurenfotografie, maar in feite bij zwart-wit fotografie nog wat sterker (zo moet je bijv. al bij de opname een vertaalslag maken hoe het beeld er in zwart-wit zal uitzien. Dit kan namelijk van invloed zijn op de manier van belichten. Voorts zal een relatief sterk accent liggen op contrasten, wat óók consequenties kan hebben voor de belichting. Een goed belichte opname zal veel minder ingrijpen op de PC nodig maken, en dat betekent meer behoud van kwaliteit!

Belicht zuiver op dát onderdeel van de opname dat de hoofdmoot vormt, of waarnaar de meeste aandacht uitgaat. Doe dit door van dichtbij te meten, en de gevonden waarde vast te houden (bijvoorbeeld met een geheugenknop, indien de camera daarover beschikt, of doe de instelling van diafragma en sluittijd geheel handmatig). Heel mooi is als de lichtmeter van de camera selectief kan meten (bijv. spotmeting); hiermee kun je vanaf het opnamestandpunt vrij zorgvuldig een klein oppervlak meten. Beschik je over deze opties, gebruik ze dan ook. Ik zie vaak dat zulke mogelijkheden ongebruikt blijven.

Maar een zorgvuldige lichtmeting zoals hiervoor omschreven zegt niet alles. Een belichtingsmeter, ingebouwd in de camera of los, is geijkt op neutraal grijs, of op een serie testopnamen in gemiddelde en veelvoorkomende omstandigheden, waarvan de waarde min of meer gelijk is aan neutraal grijs. Bij doorsnee belichtingsomstandigheden (huisje, boompje, beestje, mooi gemiddeld licht,

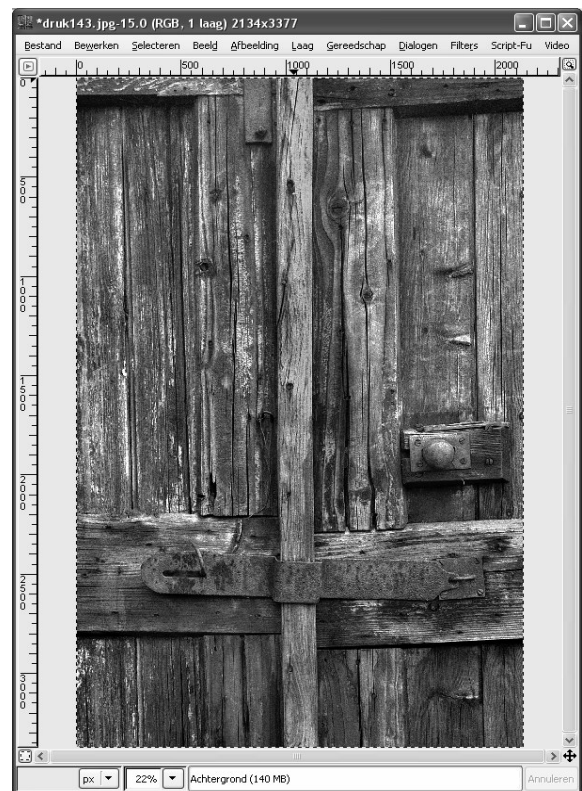
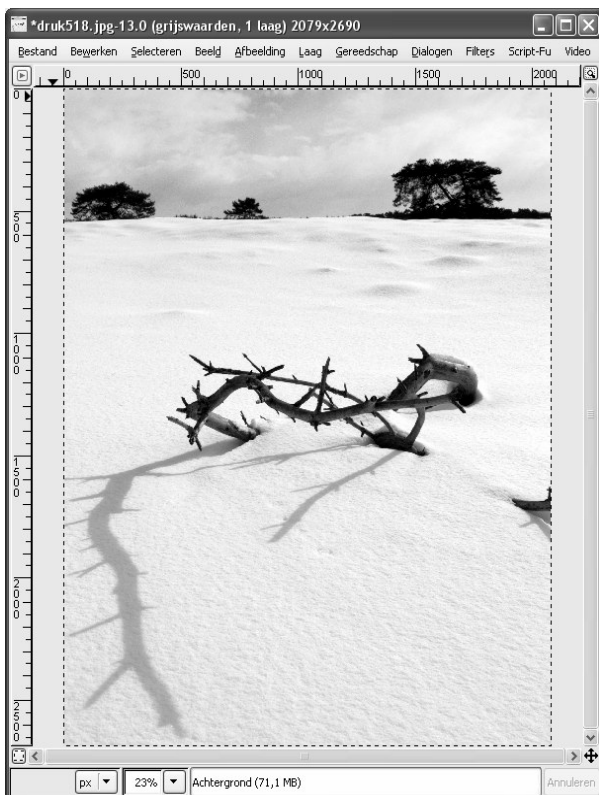
geen overmatig contrast enz.) doet de lichtmeter zijn werk uitstekend, maar bij (sterk) afwijkende omstandigheden wordt het opletten. Het kan inhouden dat je van de gevonden waarden moet afwijken, oftewel moet onder- of overbelichten. Enkele voorbeelden ter illustratie.

- Een zonnig sneeuwlandschap, waarbij de witte sneeuw overheerst. In dat geval neigt de belichtingsmeter naar onderbelichting. Overbelichting van 1 of 2 stops (diafragma of sluitertijd) is noodzakelijk.
- Een zwart geteerde schuur. In dat geval neigt de belichtingsmeter naar overbelichting. Onderbelichting van 1 of 2 stops is essentieel.

Deze belichtingsvoorbeelden hebben bij zwart-wit fotografie een sterker effect dan bij kleurenfotografie!

Veel mensen, vooral die nog niet zo lang fotograferen, vinden dit onlogisch, en neigen ernaar om het juist omgekeerd te beredeneren. Bijv. dat je bij een sneeuwlandschap in de zon zou moeten onderbelichten (want je knijpt in zulke omstandigheden toch ook je ogen dicht, en er wordt gemakkelijk gedacht dat een diafragma dan ook moet sluiten).

In welke mate de belichting moet worden gecompenseerd, is vooral een kwestie van uitproberen. Het houdt mede verband met de eigenschappen van het systeem (dat kan per cameramerk en -type verschillen). Beoordeel de opname niet op de LCD van de camera, bij voorkeur op het beeldscherm van de PC (dat uiteraard vooraf goed is gekalibreerd). Er zijn overigens ook vuistregels voor het over- en onderbelichten in bepaalde situaties. Het voert te ver om het in dit

De linker afbeelding vereiste 2 stops overbelichting
en de rechter afbeelding vereiste 1 stop onderbelichting !

artikel uitgebreid uit de doeken te doen, maar er zijn veel goede boeken (óók uit het analoge tijdperk) waarin dit uitgebreid wordt behandeld. Interessant zijn ondermeer de boeken over het 'Zone Systeem'.

Behalve een goede belichting is ook een goed opnamestandpunt en dito goede uitsnede van het beeld essentieel. Dit punt had ik eigenlijk nog vóór de belichting moeten behandelen. Immers, de belichting wordt voor een belangrijk deel door standpunt en uitsnede beïnvloed.

Standpunt en beelduitsnede zijn voor een zwart-wit foto erg belangrijk, omdat het dan met name aankomt op de grafische benadering, contrast en lijnwerking. Zo kan een fraaie kleurenfoto in zwart-wit oersaai of nietszeggend overkomen, of omgekeerd een pakkende zwartwitfoto vreemd overkomen indien die in dezelfde omstandigheden in kleur zou zijn vastgelegd.

Dit is vooral een kwestie van uitproberen: zoeken, fotograferen, beoordelen, en weer opnieuw zoeken en proberen (wat dankzij digitale fotografie veel sneller, slimmer en voordeliger gaat dan analoge fotografie). Verder is het de moeite waard om regelmatig exposities te bezoeken of boeken door te nemen met goede zwart-wit fotografie. Vooral de oude meesterfotografen zijn inspirerend, niet alleen vanwege de inhoudelijke kant van de fotografie, maar ook omdat ze als geen ander de (technische) mogelijkheden van zwart-wit zodanig wisten te benutten dat het de inhoud deed versterken. Enkele grote namen van inmiddels overleden fotografen: Ansel Adams (de ontwerper van het voor-

noemde Zone Systeem), Henri Cartier-Bresson, Alfred Stieglitz, August Sander, Eva Besnyö. Maar uiteraard zijn er in het huidige digitale tijdperk ook uitstekende fotografen die pakkend werk in zwart-wit maken.

Van kleur naar zwartwit

In feite moet je bij digitale techniek spreken van: van RGB naar grijswaarden.

Er leiden meer wegen naar Rome om een digitaal beeld in kleur om te zetten naar zwart-wit.

1. Camera instellen in zwart-wit

Niet alle camera's beschikken over deze mogelijkheid. Indien wel, dan kan het een interessante optie zijn. De meningen hierover lopen echter nogal uiteen, gezien de discussies in veel fotobladen. Vaak wordt aanbevolen het beeld achteraf op de PC om te zetten naar zwart-wit. Uiteraard kan achteraf op de PC veel bereikt worden, maar direct in de camera opnemen in zwart-wit heeft de volgende voordelen:

- je ziet direct het (basis)resultaat hoe de opname overkomt in zwart-wit;
 - de vertaling naar grijswaarden is in de regel vrij goed, vergelijkbaar met de aloude panchromatische zwart-wit films. Zie afbeelding 1 op de volgende blz.
- De opname kan nadien in de PC sowieso nog worden aangepast naar wens (vooral met curve en levels), al of niet op geselecteerde onderdelen.
- En bij twijfel kun je altijd nog beslissen om 2 opnamen te maken: één in kleur en één in zwart-wit, en nadien beslissen op basis van welke opname je verder werkt.

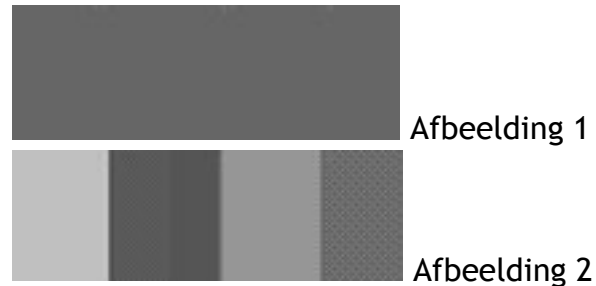
2. Omzetten in zwart wit in de RAW converter

Deze optie kan uiteraard alleen indien je camera het RAW-formaat ondersteunt. Het behoort tot mijn favorieten: je fotografeert in kleur, maar pas op je PC in het geopende RAW-converterprogramma, doe je de omzetting naar zwart-wit, al of niet met aanpassing van level, curve, contrast, enz. (afhankelijk van wat de RAW-converter biedt). Pas daarna zet je de opname of in JPG of (beter) in TIF. En uiteraard kun je ook nog beslissen om de opname in kleur te houden, als dat bij nader inzien toch beter blijkt te bevallen. Dit alles zonder kwaliteitsverlies. Immers, de meest essentiële instellingen en aanpassingen zijn gemaakt voordat er een JPG- of TIF-file is opgeslagen.

Wel een kanttekening. Niet alle RAW-converters werken op dezelfde wijze: zo heeft mijn converter (geleverd bij de Sony-camera) de mogelijkheid om naar grijswaarden te converteren met een resultaat vergelijkbaar met een (klassieke) panchromatische zwart-wit film. De grijswaarden bieden voldoende contrast en sprankeling voor een fraaie plaat. Maar er zijn ook RAW-converters die alleen de saturatie terugbrengen tot 0. Dat kan een goed resultaat opleveren, maar zeker niet altijd. Dat kan het best worden geïllustreerd met een voorbeeld: neem de kleuren rood en groen, naast elkaar. Als dit wordt gedesatureerd, dan zullen beide 'kleuren' ongeveer even grijs worden. Dat verklaart waarom naar grijswaarden omgezette opnamen vaak als flauw of te grijs worden ervaren. Bij een 'panchromatische' omzetting zullen de groene en rode vlakken verschillende grijsintensiteiten hebben, waardoor het le-

vendiger overkomt. Zie de afbeeldingen 1 en 2 hieronder.

Het gaat wat ver om op de RAW-programma's (wel of niet cameramerk gebonden)

gedetailleerd in te gaan. Maar het kan geen kwaad enkele mogelijkheden proefondervindelijk met elkaar te vergelijken. Bijvoorbeeld de met de camera meegeleverde converter vergelijken met de freeware versies *Raw Shooter Essentials* of *UfRaw*.

3. Eenvoudige omzetting in zwart wit in het fotobewerkingsprogramma

Deze optie is vergelijkbaar bij de hiervoor behandelde omzetting met de RAW converter: je fotografeert in kleur, maar pas op je PC in het fotobewerkingsprogramma doe je de omzetting naar zwart-wit. Hierbij zijn 2 opties:

- Omzetten naar de modus grijswaarde. Dit resultaat is vergelijkbaar met een (klassieke) panchromatische zwart-wit-film. De grijswaarden bieden voldoende contrast en sprankeling voor een fraaie plaat. Er kleeft echter ook een nadeel aan: de kleureninformatie is verdwenen, en nadere beïnvloeding van het beeld aan de hand van de basistinten R, G of B is dan niet meer mogelijk. Hooguit met curve, level, lichtwaarde of contrast. Zie afbeelding.
- Omzetting door de saturatie terug te brengen tot 0. Dat kan een goed resultaat opleveren, maar zeker niet altijd.

Ook hier kan dat het best worden geïllustreerd met een voorbeeld: neem de kleuren rood en groen, naast elkaar. Als dit wordt gedesatureerd, zullen beide 'kleuren' ongeveer even grijs worden. Dat verklaart waarom naar grijswaarden omgezette opnamen vaak als flauw of te grijs worden ervaren. Deze optie heeft echter als voordeel dat de kleureninformatie (onderhuids) behouden blijft, en er meer resultaten tot beïnvloeding van het zwart-wit-beeld mogelijk zijn. Zie de afbeelding.

Voorbeelden

Voorbeeld van een kleurenbalk groen-blauw-rood-grijs, omgezet naar grijswaarden door de saturatie op 0 te zetten. Er is geen onderscheid te zien; het wordt één (saai) vlak grijs. Afb.1.

Voorbeeld van een kleurenbalk groen-blauw-rood-grijs, omgezet naar grijswaarden. Afb.2.

- door de camera direct in te stellen op zwart-wit,
- of in de RAW-converter waarmee een panchromatische vertaling wordt verkregen,
- of in het fotobewerkingsprogramma door omzetting naar de modus grijswaarden.

Anders dan bij afbeelding 1 heeft elke kleur een eigen onderscheidenlijke grijs-tint.

4. Geavanceerde omzetting in zwart wit in het fotobewerkingsprogramma met de kanaalmixer

Deze optie is de meest creatieve, mede doordat de opname kan worden 'gefil-

terd' zoals bij analoge zwart-wit fotografie (effecten aan de hand van geelfilter, oranjefilter, roodfilter, enz.).

De kanaalmixer dient op 'monochroom' te worden ingesteld (het beeld wordt dan al omgezet naar grijswaarden, en vervolgens kunnen de 'onderhuidse' kleuren worden versterkt of juist worden tegengehouden door te werken met de schuifbalken.

De essentie is dat, net als bij het filteren in analoge fotografie, bepaalde kleuren worden tegengehouden en de complementaire kleur wordt versterkt. Het meest wordt gewerkt met de bovenste en onderste schuif. In de regel kun je het effect van een geel-, oranje- of roodfilter bereiken door de bovenste schuif naar rechts en de onderste schuif naar links te bewegen. Voor geelfilter zijn kleine verschuivingen voldoende, voor oranje en roodfilter zijn de verschuivingen forser.

Het best kan hiermee 'op zicht' worden geëxperimenteerd, wat het precies doet, hoever je kunt gaan, en of het je opname ten goede komt. Een korte illustratieve uitleg:

- Een 'klassiek' geelfilter werd/wordt veelal gebruikt om het blauw van de lucht iets donkerder te maken, waardoor de witte wolken er beter tegen af steken.
- Een 'klassiek' oranjefilter werd/wordt vaak gebruikt indien het effect van een geelfilter wat sterker moet zijn (het beeld wordt dramatischer), en het lost in lichte mate wat neveligheid op. Dit kan wel eens helpen bij landschapsopnamen met de telelens.

- Een ‘klassiek’ rood-filter maakt het beeld dramatisch. Blauw (bijv. de lucht) wordt bijna zwart, en rode kleuren (bijv. rode bakstenen of dakpannen) worden bijna wit, waardoor een soort van maanlandschap wordt verwezenlijkt.

Er bestaan nog vele andere filters / filterinstellingen. Zoals bijv. het groen-filter, waarmee natuur-tinten beter genuanceerd in zwart-wit worden omgezet. Hierbij komt ook de middelste schuifbalk van de kanaalmixer in beeld.

Indien dit alles (te) moeilijk wordt ervaren, zijn er tegenwoordig interessante plugins voor fotobewerkingsprogramma's, waarmee op deze basis hetzelfde kan worden bereikt, maar dan op eenvoudige wijze. Twee heel goede:

- Vitual Photographer (www.optikvervelabs.com)
- BW Plus, van Fotomatic (www.cybia.co.uk/bwplus.htm)

Verdere mogelijkheden - verdere stappen
De hiervoor opgesomde mogelijkheden zijn zeker niet compleet. Het voert echter te ver om het in dit artikel uitputtend

Afbeelding 3

Voorbeeld van omzetting met de kanaalmixer, waarbij de bovenste schuifbalk 20% naar rechts en de onderste schuifbalk 30% naar links is verschoven.

te behandelen. Daar kom ik graag in een ander (vervolg)artikel op terug.

Dan wil ik ook aandacht besteden aan de presentatie. Immers, een goede zwart-wit foto verdient ingelijst een plaats aan de wand, of wellicht op een expositie. Het printen van een zwart-wit foto verdient dan ook specifieke aandacht.

Kortom, voor mij een uitdaging voor een volgend artikel.

Boeken en websites

- Frans Barten, *Digitale zwartwit fotografie* (inclusief CD), ISBN: 90 72216 00 8.
- John Clements, *Handleiding digitale zwartwit fotografie*, ISBN: 90 38916 89 2.
- www.home.zonnet.nl/bloemberg111/zoom/zwartwit.htm
- http://home.planet.nl/~ifreriks/Thema/zwartwit_fotografie.htm

OpenDocument en OpenXML, een open en een *min of meer open* standaard voor kantoordocumenten

Hans Luning

OpenDocument

Sinds kort is er ten langen leste een ISO-standaard voor het archiveren en uitwisselen van bewerkbare kantoordocumenten zoals tekstdocumenten, rekenbladen, presentaties en grafische bestanden. Dat is het *OpenDocument formaat* (ODF), waarvan een concept op 3 mei 2006 zonder tegenstemmen door de ISO-leden is goedgekeurd onder nummer ISO/IEC 26300. Te zijner tijd zal de definitieve standaard worden gepubliceerd.

ODF is ontwikkeld door de internationale *Organization for the Advancement of Structured Information Standards* (OASIS) en werd op 1 mei vorig jaar als OASIS standaard goedgekeurd. OASIS baseerde zich bij de ontwikkeling van de standaard op het XML-formaat zoals dat oorspronkelijk door OpenOffice.org is ontworpen en gebruikt.

U herkent het ODF aan de extensie van de bestandsnaam: *.odt* voor tekstdocumenten, *.ods* voor rekenbladen, *.odp* voor presentaties, *.odg* voor grafische bestanden, enzovoort. Het formaat bestaat uit een aantal XML-bestanden en andere objecten, zoals opgenomen afbeeldingen, die samen tot een Java archief zijn gecombineerd. De compressie maakt gebruik van de ZIP-methode, zodat nieuwsgierigen de inhoud van zo'n archief gemakkelijk met een programma als Winzip kunnen bekijken.

ODF is een *Open Standaard*. Volgens de door de *Europese Unie* gehanteerde definitie betekent dit dat

- hij door middel van een open werkwijze wordt gestandaardiseerd en onderhouden in een open, niet op winst gerichte forum (een zgn. standaardenorganisatie).
- hij is gepubliceerd en goed gedocumenteerd en dat zijn volledige specificatie voor iedereen toegankelijk is,
- het intellectuele eigendom (bijvoorbeeld patenten) van de standaard of delen van de standaard onherroepelijk gratis ter beschikking wordt gesteld,
- hij vrij kan worden geïmplementeerd zonder economische, politieke of juridische beperkingen van implementatie en gebruik.

U bent waarschijnlijk gewend aan de overeenkomstige bestandsformaten van Microsoft Office: *.doc*, *.xls*, *.ppt* in plaats van resp. *.odt*, *.ods* en *.odp*. Dat zijn echter geen open standaarden, omdat ze aan geen van de hierboven genoemde drie punten voldoen. Het gevolg is dan ook dat alleen Microsoft deze formaten volkomen correct kan implementeren. Ze worden bijvoorbeeld ook door OpenOffice.org zo goed mogelijk ondersteund, maar dit lukte alleen maar door zgn. 'reverse engineering', dat is bestuderen hoe het formaat zich gedraagt en daaruit afleiden hoe de specificatie waarschijnlijk zal zijn. U kunt zich voorstellen dat je daarmee niet alle

ins en outs van het formaat te pakken krijgt. Iedereen die deze formaten gebruikt voor betrekkelijk ingewikkelde documenten, is dan ook met handen en voeten gebonden aan de software van Microsoft. Hetzelfde geldt voor iedereen die documenten wil kunnen uitwisselen met iemand die deze formaten gebruikt. Dat heet 'vendor lock-in', en is één van de belangrijkste oorzaken van het bijna-monopolie van Microsoft Office.

Het ODF wordt gepromoot door de *ODF Alliance*, een internationale organisatie van inmiddels meer dan 200 bedrijven en andere organisaties. Doel is beleidsmakers in de publieke sector, IT systeem-beheerders en het publiek in te lichten over de voordelen en mogelijkheden van het gebruik van het ODF, en om zeker te helpen stellen dat overheidsinformatie, -rapporten en -documenten ongeacht platform en applicatie toegankelijk zijn en blijven. Tot de ODF Alliance behoren grote IT bedrijven als IBM, Novell, Corel en Sun, overheidsinstellingen als de stad Wenen, maar ook bijvoorbeeld Auto Rijnsburg BV.

Er is inmiddels al de nodige software die ODF volledig of gedeeltelijk ondersteunt. Voor de nieuwste versies van *OpenOffice.org*, het opensource kantoorpakket voor Windows, Linux en de Mac, en *Koffice*, een opensource pakket voor Linux, is ODF het standaard-opslagformaat. Hetzelfde geldt voor de commerciële varianten van OpenOffice.Org, met name *StarOffice* van Sun. *IBM Workplace* ondersteunt ODF volledig en Corel heeft ondersteuning door de *WordPerfect*-suite in de naaste toekomst toegezegd. Ook *Lotus Notes* zal met OpenDocument gaan

werken, zo heeft IBM onlangs toegezegd. Daarnaast bieden verschillende andere opensource-applicaties en on-line tekstverwerkers ondersteuning. Er is zelfs al een plug-in voor de webbrowser Firefox verschenen met de naam *odfreader*, waarmee in de browser ODF-tekstdocumenten kunnen worden gelezen.

Eén groot softwarebedrijf is geen lid van de ODF Alliance en weigert tot dusver steevast om ODF te ondersteunen: Microsoft. Gezien het feit dat Microsoft Office op het ogenblik verreweg het grootste deel van de markt heeft is dat te begrijpen. Als Microsoft Office ODF zou gaan ondersteunen zou het voor gebruikers veel gemakkelijker worden om op een ander pakket over te stappen. Er komt dan een eind aan de 'vendor lock-in', en dat wil Microsoft als het even kan vermijden.

OpenXML

Toch heeft Microsoft al behoorlijk wat water in de wijn moeten doen. Voor de volgende versie van zijn kantoorpakket, Microsoft Office 2007, heeft het een eigen op XML gebaseerd formaat ontwikkeld, *OpenXML*. Microsoft heeft te kennen gegeven dat het een open standaard zal zijn en heeft het voor standaardisatie bij *ECMA International* (European Computer Manufacturers Association) voorgedragen. Op 9 december vorig jaar heeft ECMA daarin toegestemd. Als de standaardisatie bij ECMA is afgerond, wil Microsoft zijn formaat ook bij de ISO voor standaardisatie voordragen.

Vorig jaar besloot de Amerikaanse staat Massachusetts voor archivering van documenten over te gaan op ODF, op dat mo-

ment het enige open formaat dat er was. Het was door de OASIS al als standaard goedgekeurd en op weg om een ISO standaard te worden. Deze beslissing heeft heel wat stof doen opwaaien en bracht Microsoft in een lastig parket. Let wel, Microsoft had ODF gewoon kunnen ondersteunen, maar wilde dat per sé niet. Hemel en aarde is bewogen om Massachusetts op zijn schreden te laten terugkeren, maar tevergeefs. Toen kwam Microsoft met zijn mededeling dat het OpenXML, dat voorheen niet zo open was, als open standaard ging voordragen. De beslissing van Massachusetts zou hierin wel eens een belangrijke rol kunnen hebben gespeeld. Als andere overheden er voor kiezen op een open standaard over te gaan kunnen ze nu ook kiezen voor OpenXML. Microsoft rekent er waarschijnlijk op dat de keuze voor Microsoft Office met OpenXML een logisch vervolg is op het gebruik van Microsoft Office nu, en dat dit opweegt tegen het gevaar van desertie naar andere software die OpenXML als open standaard ondersteunt.

Er zit echter wel een addertje onder het gras: Microsoft behoudt zich het recht voor het formaat voor gebruik in Microsoft Office uit te breiden om nieuwe functies te ondersteunen. Voor concurrenten zou het daardoor net als nu moeilijk of zelfs onmogelijk worden Microsoft's OpenXML documenten volledig te ondersteunen, zodat de 'vendor lock-in' blijft bestaan. En dat is nu juist wat met een open standaard niet meer mogelijk zou moeten zijn. Uitbreidingen? Prima, maar die zouden dan wel in de standaard moeten worden opgenomen.

Waarom koos Microsoft voor zijn eigen

formaat in plaats van ODF? Dat is, zo zegt Microsoft, omdat er bij het ontwerp van ODF niet speciaal op de belangen van Microsoft klanten is gelet, met name:

- terugwaartse compatibiliteit met over tientallen jaren geproduceerde documenten
- intrinsieke ondersteuning voor door de klant ontworpen eigen XML stijlen
- hoge prioriteit voor de snelheid van afhandelen van documenten
- test op robuustheid (OpenXML formaten voor Word en Excel worden al gebruikt in Office 2003 en zijn dus als het ware door de wol geleverd).

Erg steekhoudend zijn deze argumenten mijns inziens niet allemaal.

- terugwaartse compatibiliteit: dit hoort niet in een standaard, maar is de taak van een specifieke applicatie.
- de snelheid van afhandelen is niet een eigenschap van een formaat, maar van de applicatie die het formaat ondersteunt. Een kwestie van goed programmeren dus.
- robuustheid: een voorloper van het ODF formaat wordt al jaren toegepast door StarOffice en OpenOffice.org en heeft dus ook heel wat 'real-world testing' ondergaan.

Bovendien had Microsoft ervoor kunnen kiezen net als veel andere bedrijven, deel te nemen aan de OASIS werkgroep die de ODF standaard heeft voorbereid. Microsoft is daartoe expliciet uitgenodigd, maar zag ervan af.

Hoe dan ook, als het Microsoft lukt om OpenXML ook tot ISO-standaard te verheffen, heeft de wereld de keuze uit twee concurrerende standaarden:

ODF en OpenXML.

Welke te kiezen?

Op het ogenblik is er eigenlijk niets te kiezen: alleen ODF is beschikbaar in allerlei kantoorsoftware. Een implementatie van OpenXML is er nog niet, ook al zegt Microsoft dat het formaat in Office 2003 al wordt gebruikt. Het gaat daar om een voorloper die net zo sterk van de uiteindelijke standaard kan afwijken als ODF van het voorheen in StarOffice en OpenOffice.org gebruikte formaat. Bovendien is alleen ODF een ISO-standaard, en moet nog worden afgewacht of OpenXML zover komt. Kortom, wie nu voor een echte beproefde standaard kiest, kiest voor ODF.

Microsoft weigert weliswaar *OpenDocument* te ondersteunen, maar de Amerikaanse *OpenDocument Foundation* maakte in mei bekend dat ze klaar is met een OpenDocument plugin voor Microsoft Office. Alle versies vanaf Office 97 worden ondersteund. Zo gauw de plugin gereed is, zal hij aan de overheid van Massachusetts ter beschikking worden gesteld. Ik neem dat beschikbaarheid voor het publiek daarna snel volgt.

Voor overheden is een stabiel open formaat van groot belang, zowel voor open ongehinderde uitwisseling van informatie met burgers, bedrijven en andere organisaties, als voor archivering. Een open formaat is niet afhankelijk van één of enkele aanbieders, en documenten in dat formaat kunnen ook in de toekomst zonder beperkingen worden gelezen. Om die reden beveelt de Europese Unie haar lidstaten in het kader van haar *IDABC* programma (*Interoperable Deli-*

very of European eGovernment Services to public Administrations, Businesses and Citizens) aan gebruik te maken van een open standaardformaat. Bovendien zou zo'n formaat concurrentie tussen aanbieders mogelijk maken. Het heeft er even naar uitgezien dat ODF de gewenste standaard zou kunnen worden, maar sinds Microsoft met zijn OpenXML op de proppen is gekomen spreekt de EU zich over een keuze tussen de twee niet uit. Niettemin voldoet OpenXML niet volledig aan de EU definitie van een Open Standaard. Wel, de toekomst zal het leren.

Inmiddels hebben meer overheden besloten de weg van ODF te gaan. Denemarken gaat uiterlijk in 2008 geheel over op open standaarden. Daarbij neemt het Deense ministerie van Wetenschap, Technologie en Innovatie het voortouw door vanaf september alle publicaties in het ODF beschikbaar te stellen. Andere voorbeelden uit de korte tijd dat ODF nu als standaard bestaat, zijn de Engelse stad Bristol, de Nationale Archieven van Australië en de Amerikaanse staat Minnesota. En zo zijn er meer.

In Nederland is de regering gehouden aan de motie Vendrik die in 2002 unaniem door de Tweede Kamer werd aangenomen. Hij houdt in dat vanaf 2006 alle door de publieke sector gebruikte software aan open standaarden dient te voldoen, en dat de regering actief de verspreiding en ontwikkeling van software met een open broncode (open source software) in de publieke sector moet stimuleren en hiervoor concrete en ambitieuze doelstellingen moet for-

muleren. Helaas is daar tot dusver uiterst weinig van terecht gekomen. Ondanks het door de overheid opgezette programma *OSOSS (Open Standaarden en Open Source Software voor de overheid)* hobbelt de Nederlandse overheid, en dan met name de Rijksoverheid, voor wat betreft de doelstellingen van de motie, achteraan in Europa.

Laten we het als DOSgg beter doen! *Ik beveel de DOSgg aan al haar publicaties tenminste ook in een open standaard ter beschikking te stellen.*

Afgezien van de motie Vendrik heb ik geen links naar de Nederlandstalige

Wikipedia gegeven, omdat deze veel minder informatie geven dan de Engelse. Bovendien zijn er in de Nederlandstalige Wikipedia geen artikelen over OpenXML, Ecma International en OASIS. Het kan aanbeveling verdienen ook naar de *Duitstalige Wikipedia* te kijken. Deze geeft ook veel informatie, maar vaak met andere accenten dan de Engelstalige. Via het paneel links op de Wikipedia pagina kan onder het kopje 'in other languages' voor onder meer Duits of Nederlands worden gekozen.

Links Informatie in Wikipedia:

- <http://en.wikipedia.org/wiki/OpenDocument>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/OpenXML>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/ISO>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Ecma_International
- http://en.wikipedia.org/wiki/OASIS_%28organization%29
- http://nl.wikipedia.org/wiki/Motie_Vendrik
- http://en.wikipedia.org/wiki/Open_standards

Verwarrend

De aankondiging dat Microsoft in Windows Vista het XPS (XML Paper Specification)-formaat gaat ondersteunen, heeft de begripsverwarring alleen maar vergroot. Zie p.21 van deze SoftwareBus.

Redactie

Meer links

- www.groklaw.net/staticpages/index.php?page=20051216153153504: The Massachusetts ODF-MS XML timeline/resource page, met veel links naar achtergrondinformatie.
- www.dwheeler.com/essays/why-opendocument-won.html: Why OpenDocument won (and Microsoft Open XML didn't), over de achtergronden van de keuze van Massachusetts voor ODF.
- <http://europa.eu.int/idabc/en/document/3428/5644>: Promotion of Open Document Exchange Format, door het IDABC programma van de EU.
- <http://europa.eu.int/idabc/servlets/Doc?id=1928>: Valoris report on Open Document Formats (pdf).
- <http://www2.nen.nl/nen/servlet/dispatcher.Dispatcher?id=221470>: Gemakkelijk documenten uitwisselen met nieuwe ISO/IEC 26300.
- www.ossos.nl: Programma OSOSS (Open Standaarden en Open Source Software voor de overheid)
- www.linuxjournal.com/article/8727: Economics Researchers Meet OpenDocument.

● De mythe van het onveilige Windows XP ●

Ruud Uphoff

Deze titel lezen, zal voor velen al een reden zijn om de wenkbrauwen te fronsen, dan wel zonder verder uitstel behendig op de kast te klimmen. Verwonderlijk is dat niet. Het werd ons met de binaire paplepel ingegoten.

Windows is van Microsoft. Microsoft is groot! En *groot moet dood*, want wij houden niet van macht, vooral als we die zelf niet bezitten. Ik kan mij nog herinneren dat ik er door iemand afkeurend op werd aangesproken dat ik PC-DOS gebruikte. Dat was stout, want PC-DOS was van die walgelijke IBM-gigant. Of ik maar snel over wilde gaan op MS-DOS van lief klein Microsoftje. Het kan verkeren...

Microsoft heeft besloten per 11 juli de ondersteuning van Windows 98, 98SE en Millennium Edition te stoppen. Geen updates meer, al kun je hetgeen eerder werd uitgebracht, nog wel een poosje downloaden. In elk geval wordt daarmee een punt gezet achter een stukje geschiedenis dat het imago van Microsoft geen goed heeft gedaan. Het zijn net als Windows 3.11 en ouder, gewoon wat ik spottend 'DOS-progjes' noem. Dat ze 32-bits werden, doet daar niets aan af en dat deze onveilige en instabiele puinzooi ooit als 'Besturingssysteem' werd verkocht en aan internet werd gehangen is onbegrijpelijk.

Maar vrijwel gelijk met Windows 95 werd ook Windows NT 4.0 ontwikkeld. Het is dit besturingssysteem waarvan

versie 5.1 beter bekend is als Windows XP. Helaas echter, is er in de loop der jaren een cultuurtje ontstaan dat ernstig afbreuk doet aan het veiligheidsconcept van Windows XP.

Nu echter een browser als Firefox en een mail-client als Thunderbird een niet verwaarloosbaar marktaandeel opeisen, verstomt de internationale zwetspers. Soms hoor je nog iemand aarzelend mompelen over de het "veel veiliger" Firefox, maar overtuigend klinkt het al lang niet meer. Als deze alternatieven hebben inmiddels hun plaatst opgeëist binnen de verzameling veiligheidslekken die nu eenmaal in geen enkel product van enige omvang te voorkomen zijn.

Veilig werken met een veilig Windows

Ja, dat kan zonder meer. Maar daarvoor moet we het veiligheidsconcept van Windows XP begrijpen en ons er aan houden. En dat geldt niet alleen voor ons, maar ook en vooral voor de leveranciers van software.

Elke serieus besturingssysteem, kent minimaal twee soorten accounts. Eén type account heeft onbeperkte toegang tot de gehele machine en dient om deze te kunnen configureren en te onderhouden, zoals installeren van software en aanbrenge van updates op software en besturingssysteem. Zo'n account dient niet te worden gebruikt om met de computer te werken.

Daarnaast zijn er een of meer accounts voor gebruikers. Die hebben niet de mogelijkheid software te installeren of updates aan te brengen. Ze mogen alleen maar de aanwezige applicaties gebruiken.

Wanneer wordt gewerkt met een beperkt account, eigenlijk beter te noemen 'een normaal account', zijn virussen en Trojaanse paarden nagenoeg kansloos. Want een virus of worm moet zich kunnen installeren. Daartoe ontbreken de nodige rechten:

- De map Windows en alle submappen zijn niet toegankelijk voor schrijfoperaties.
- De map Program Files en alle submappen zijn eveneens ontoegankelijk voor schrijfoperaties.
- De malafide software kan nergens vrijwel automatisch starten, omdat de daartoe benodigde registersleutels ontoegankelijk zijn.

Maar helaas blijft vrijwel de hele wereld rotzooien, een ander woord is er niet voor, onder beheeraccounts. Dat wordt uiteraard veroorzaakt door onwetendheid van gebruikers. Een onwetendheid die vanuit kwaad opzet in stand wordt gehouden omdat daar commerciële belangen onder schuilgaan. Men heeft namelijk jarenlang software in elkaar gebakken 'voor Windows 98' en gemakshalve verklaard dat deze ook werkte onder Windows NT.

Dat dankt je de koekoek! Onder een beheeraccount: ja!

Waarom software moet voldoen

Een programmeur of ontwikkelteam moet kennis van zaken bezitten op drie hoofdzaken.

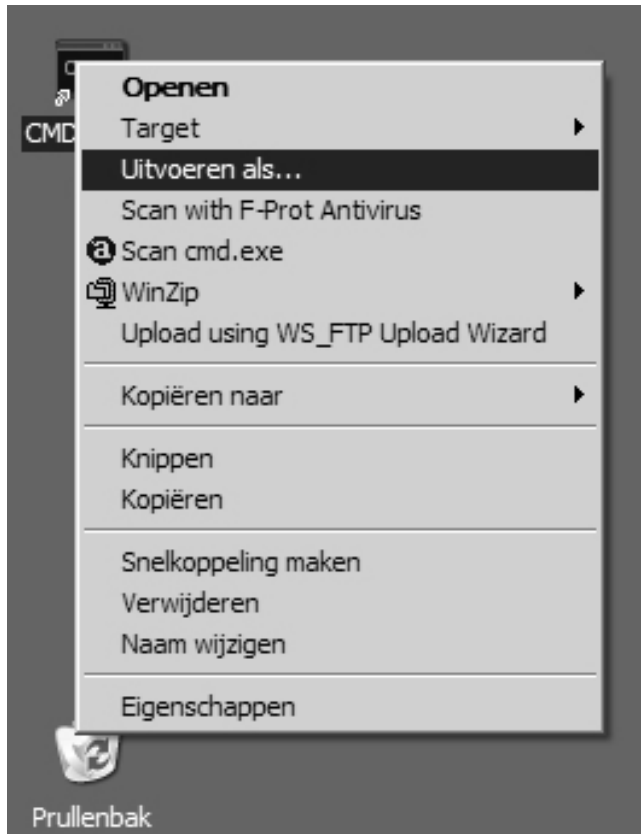
- *Materiedeskundigheid.* Logisch. Iemand die niets weet van digitale fotobewerking kan geen applicatie als bijvoorbeeld Paint Shop Pro in elkaar zetten.
- *Kennis van zaken m.b.t. de ontwikkelomgeving.* Visual C++ of Delphi of wat dan ook. Kortom, moet kunnen programmeren.
- *Kennis van het besturingssysteem.* En dit is helaas de sluitpost!

Het probleem zit 'm dus in het laatste. Veel programmeurs, en niet alleen kleine jongens, rotzooien maar wat naar eigen inzicht. Er wordt dan ook na installatie door een applicatie nog getracht te schrijven in verboden gebieden.

- Het programma moet bij installatie de registerwaarde HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Control\Session Manager\SFC opvragen. Daar geeft de waarde ProgramFilesDir aan waar voor de applicatie een submap moet worden aangemaakt. Als deze sleutel niet bestaat, dient de gebruiker om een locatie te worden gevraagd.
- De eigen variabele configuratie dient te worden beheerd onder HKEY_CURRENT_USER\Software\

De computer beheren zonder als beheerder in te loggen

Als naar behoren wordt gewerkt onder een beperkt account, is het toch lang niet altijd nodig af te melden en opnieuw in te loggen onder een beheeraccount. Eenvoudige beheerfuncties kunnen uitgevoerd worden, mits men het wachtwoord van een beheerder weet.

Is de beheerfunctie een programma, dan is het eenvoudig een kwestie van met de rechter muisknop op het pictogram klikken en kiezen voor 'Uitvoeren als'. In figuur 1 ↑ is te zien hoe we dat doen voor een snelkoppeling naar de systeemprompt. Deze keuze roept dan het scherm van figuur 2 → op. We kiezen voor het account *Administrator* en voeren het wachtwoord van Administrator in. Nu komen we op een systeemprompt. Geef daar eens het commando SET en kijk wat er verschijnt als waarde voor de omgevingsvariabelen USERNAME en USERPROFILE.

Alle commando's die we nu geven, worden uitgevoerd onder het account administrator. Probeer nu maar een harde schijf met CHKDSK te testen. Onder het beperkte account wordt dat commando geweigerd, maar nu wordt het gewoon uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor 'defrag'. Maar een poging control.exe te starten zal mislukken. Het namelijk niet mogelijk onder een ander account delen van de verkenner te starten en daar hoort het configuratiescherm ook bij.

Gelukkig zijn er wel mogelijkheden om toch de meeste onderdelen uit het configuratiescherm uit te voeren. Daartoe moeten we gebruik maken van het programma runas.exe dat we vanaf een gewone systeemprompt kunnen starten. Het programma runas start een programma onder een ander account. Ga naar een systeemprompt en typ het commando:

```
runas /env /user:administrator
"C:\WINDOWS\system32\rundll32.exe
shell32.dll,Control_RunDLL nusrmgr.cpl"
```

Het wachtwoord van Administrator moet worden ingevoerd. Vervolgens zal de dialoog 'Gebruikersaccount' verschijnen en

het is nu gewoon mogelijk beheer van gebruikers uit te voeren alsof met een beheeraccount was ingelogd. Een boze hacker die via een veiligheidslek de machine wist binnen te dringen, zal echter niets kunnen uitrichten van enig belang.

Drie handige batch bestandjes

Het is niet echt handig om telkens zulke lange regels te moeten intypen. Een slim zijn dus om terug te keren naar icoontjes klikken. Daartoe moeten we een drietal kleine batchbestandjes aanmaken en we moeten daarvoor echt even uitloggen en opnieuw aanmelden met een beheeraccount. De bedoeling is namelijk dat een beheerder eigenaar is van die bestandjes en een gewone gebruiker ze niet kan wijzigen. De drie noemen we DOCPL.BAT, DOMMC.BAT en DOEXE.BAT. We zullen met het laatste beginnen. Het batchbestand, geplaatst in C:\, dient om programmabestanden onder het administratoraccount te starten:

```
@Echo off
color 4F
runas /env /user:administrator %1
delay 10
```

Dat is alles. We kunnen nu bijvoorbeeld de harde schijf gaan defragmenteren door een snelkoppeling te maken naar C:\doexe 'defrag C:'. Het scherm heeft een rode kleur om te laten zien dat we niet onder een normaal account bezig zijn.

Voor toepassingen onder Microsoft Management Console ziet het bestand er als volgt uit:

```
@echo off
color 4F
runas /env /user:administrator "mmc
c:\windows\system32\%1"
delay 10
```

Hier moeten we wel het complete pad voor het msc-bestand opgeven omdat mmc.exe niet in het pad zal zoeken. Welke applicaties zijn hiermee uit te voeren? Nemen we als voorbeeld diskmanagement. Klik START, kies uitvoeren en typ:

```
dommc diskmgmt.msc
```

hier een lijstje met mogelijke *.msc-bestanden en hun functie:

certmgr.msc	Certificaatbeheer
ciadv.msc	Indexing sevice
compmgmt.msc	Computerbeheer
devmgmt.msc	Apparaatbeheer
dfrg.msc	Defragmenteren
diskmgmt.msc	Schijfbeheer
eventvwr.msc	Logboeken
fsmgmt.msc	Shares
gpedit.msc	Groepsbeleid
lusrmgr.msc	Lokale gebruikers en groepen
ntsmgr.msc	Verwisselbare opslag
ntmsoprq.msc	Beheeraanvragen voor verwisselbare opslag
perfmon.msc	Prestatiemonitor
rsop.msc	Resulterende verzameling beleidsregels
secpol.msc	Lokaal beveiligingsbeleid
services.msc	Services
wmingmt.msc	WMI beheer

Een soortgelijk bestandje maken we voor Configuratie-items.

```
@echo off
color 4F
runas /env /user:administrator
"C:\WINDOWS\system32\rundll32.exe
shell32.dll,Control_RunDLL %1"
delay 10
pause
```

Hier een lijstje met de CPL-bestanden en hun functie.

Beheerders kunnen uiteraard een map met snelkoppelingen aanleggen.

ccess.cpl	Toegankelijkheid voor gehandicapten
ppwiz.cpl	Software
thprops.cpl	BlueTooth
esk.cpl	Beeldscherm
irewall.cpl	Firewall
dwwiz.cpl	Wizard hardware toevoegen
netcpl.cpl	Instellingen van Internet Explorer
ntl.cpl	Internationale instellingen
rprops.cpl	Infrarood
oy.cpl	Spelbesturing
ain.cpl	De muis
msys.cpl	Audioinstellingen
cpa.cpl	Inbel- en netwerkverbindingen
etsetup.cpl	Wizard netwerkinstellen
usrmgr.cpl	Gebruikers
wc.cpl	Novell netwerk (normaliter geblokkeerd)
dbccp32.cpl	Database
owercfg.cpl	Energiebeheer
ysdm.cpl	Systeemeigenschappen
elephon.cpl	Modem/telefoon: locaties
imedate.cpl	De klok/kalender
scui.cpl	Beveiligingscentrum
uau.cpl	Automatische updates

Als een programma niet wil draaien onder een beperkt account

Dan hebt u niet te maken met een programma, maar met brandhout. Ik vrees echter dat u met die vaststelling niet zoveel kunt.

Normaliter is het op te lossen door het programma uit te voeren onder een beheeraccount via 'Uitvoeren als' of met doexe.bat, waarbij de data moet worden opgeslagen in een map waar ook

een gewone gebruiker bij kan.

Ik moet dringend afraden software die internet op wil en alleen onder een beheeraccount wil werken, nog te gebruiken. Er is geen enkele garantie dat hier geen sprake is van spyware.

De commercie heeft er vaak belang bij dat we onder een beheeraccount blijven werken. Sommige software wil, terwijl we surfen, van alles installeren en dat lukt dus niet onder een beperkt account. Ga er maar vanuit dat software die dan niet wil werken gewoon malafide is. Minimaal had de ontwerper minachting voor onze veiligheid.

Nuttige links bij dit artikel:

www.microsoft.com/netherlands/ondernemers/tips_trucs_windows/tips_en_trucs_windowsxp_8.aspx

www.computertaal.info/modules/articles/article.php?id=576

● Vraagbaken DOSgg ●

De VraagBaak-medewerkers zijn o.a. te bereiken via e-mail. Hieronder staan de namen, specialisaties en de e-mail-adressen.

Indien u *telefonisch* uw vraag wilt stellen, bel dan: **0317 707 425** of **0317 707 426**. zie hiervoor ook onze website www.DOSgg.nl onder *DOSgg HelpDesk*.

Onderwerp:	Medewerker:	Specialisatie:	E-mailadres:
Windows XP	Ruud Uphoff	Pro	ru@vraagbaak.DOSgg.nl
	Antoon van Rijn	Home & Pro	ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	Home & Pro	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	Home & Pro	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
	Joep Bär	w.o.Habo	joepb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Piet Molema	Genealogie	pm@vraagbaak.DOSgg.nl
Overige Windows	Cees Jacobs	Alle	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Arnold Spijker	3.x/95/98	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ed Smits	95/98	es@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Vader	95/98	cv@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans	95/98	hg@vraagbaak.DOSgg.nl
Linux	Hans Lunsing	w.o. Habo	hl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Johan Holstein		jh@vraagbaak.DOSgg.nl
	Willem v.der Poel		wp@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ger Wesselink		gw@vraagbaak.DOSgg.nl
Netwerken	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	ADSL	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Schuts	Internet	hs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans		hg@vraagbaak.DOSgg.nl
Office-pakket	Cees Jacobs	XP PowerPoint	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jacobus van Laatum	XP	jl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Kees van Gorp	Spreadsheets	kg@vraagbaak.DOSgg.nl
	Arnold Spijker	Spreadsheets	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan van Doorn	Database	jd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan Biemans	Tekstverwerken	jb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Fedde Kortstra	Access	fk@vraagbaak.DOSgg.nl
	Evert van der Bos	Access	eb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Aard Sauer	Corel	as@vraagbaak.DOSgg.nl [□]
	Cor Nouws	OpenOffice	cn@vraagbaak.DOSgg.nl

Onderwerp:	Medewerker:	Specialisatie:	E-mailadres:
Beeldbewerken	Isja Nederbragt	The GIMP	in@vraagbaak.DOSgg.nl
	Bert Martens	Photoshop	bm@vraagbaak.DOSgg.nl
	Rinus Alberti	Photoshop	ra@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ton van Doorn	Video	td@vraagbaak.DOSgg.nl
Webontwerp	Bas v.den Dikkenberg		tijdelijk <i>niet</i> bereikbaar
	Hans Vosman		hv@vraagbaak.DOSgg.nl
Hardware	Ton van Doorn		td@vraagbaak.DOSgg.nl
	Fred Soer		fs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Louis Baesjou		lb@vraagbaak.DOSgg.nl
Virus/veiligheid	Wim Kwint		wk@vraagbaak.DOSgg.nl
	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ron de Wit		rw@vraagbaak.DOSgg.nl
	Bas v.den Dikkenberg		tijdelijk <i>niet</i> bereikbaar
Internet telefonie	Florus Vogelaar		fv@vraagbaak.DOSgg.nl
	Kees van Eeten		ke@vraagbaak.DOSgg.nl

Meer hulp van de DOSgg

Door vrijwilligers voor vrijwilligers. DOSgg-leden kunnen gebruikmaken van diverse manieren om antwoorden te krijgen op hun vragen.

Het is alleen al daarom aan te bevelen lid te worden van de DOSgg.

De DOSgg-VraagBaak is niet alleen via genoemde e-mailadressen en telefoonnummers bereikbaar, maar hulp en informatie is ook te verkrijgen via

- het katern *Systeemkennis* op de website www.DOSgg.nl
- internettelefonie. Zie daarvoor www.DOSgg.nl.
- het DOSgg-Forum: <http://forum.DOSgg.nl/index.php>. Antwoorden en reacties komen ook van andere forumbezoekers.
- nieuwsgroepen, newsserver: news.DOSgg.nl
Op de websites van de DOSgg is te lezen hoe de aanmelding verloopt. Forums en Nieuwsgroepen zijn grotendeels aan elkaar 'gespiegeld'.
- de bijeenkomsten van de DOSgg in De Bilt op 5 zaterdagen (in 2006) en andere evenementen
- diverse DOSgg-platforms hebben eigen informatie-faciliteiten

● Colofon ●

De *SoftwareBus* is het officiële periodiek van de *Vereniging DOSgg* en verschijnt 6 keer per jaar.

De *SoftwareBus* is ook voor visueel gehandicapten beschikbaar. Nadere informatie bij de abonneementenadministratie (zie hierna).

Elk nummer gaat vergezeld van een DVD-ROM met speciaal geselecteerde software.

Abonneementenadministratie

DOSgg - SoftwareBus
Postbus 142
3960 BC Wijk bij Duurstede
e-mail: abonnementen@DOSgg.nl
Postbankrek.nr.: 206202
IBAN: NL62 PSTB 0000 2062 02
BIC: PSTBNL21

Abonnementsprijzen in €:

	Per incasso	anders
DOSgg-leden	12,00	14,50
Niet-DOSgg-leden	18,00	20,50
Buitenland	zie www.DOSgg.nl	

Opgave abonnement SoftwareBus:

- via formulier op www.DOSgg.nl
- via formulier bij de e-mailing
- via een e-mail naar abonnementen@DOSgg.nl

Opzegging van abonnement:

Opzegtermijn is 3 maanden.

- schriftelijk aan:
DOSgg, Postbus 142,
3960 BC Wijk bij Duurstede
- e-mail: abonnementen@DOSgg.nl

Vermeld uw e-mailadres voor bevestiging van uw opzegging.

Adreswijzigingen DOSgg-leden:

Postbus 6160, 2001 HD Haarlem
Antwoordnr. 1659, 2000 VC Haarlem
tel. 0900 - 4222267 (22 cent/minuut)
e-mail: info@hccservice.nl

Mutaties van niet-DOSgg-leden: Abonneementenadministratie, Wijk bij Duurstede.

Kleine advertenties

Gratis voor particuliere abonnees, uitsluitend t.b.v. de (persoonlijke) hobby, voor aanbieden of zoeken van hardware/software/informatie. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden advertenties te weigeren. *Opgave bij de redactie.*

SoftwareBus

Redactie: Kees van der Vlies, cvdvlies@doge.nl

Bestelservice: DOSgg

Postbus 142
3960 BC Wijk bij Duurstede
Ineke Kopuit (abonnementen@DOSgg.nl)

Druk: (Graf)Schoth

Postbus 12
5830 AA Boxmeer.

Ontwerp omslag en opdruk GigaHits:

Okker reclame
Electronenstraat 6
3903 KJ Veenendaal

GigaHits DVD-ROMs:

Coördinatie: Hub Jennekens

Medewerkers:

Frans Curvers, Hans Lunsing, Ron van Stokkom, Ruud Uphoff, Floor Vogelaar

Vermenigvuldiging: Media Motion

Postbus 21200
3802 RE Amersfoort

CD- en DVD-ROM-informatie:

GigaHits: dvd@DOSgg.nl

*Bij opzegging van het HCC- of DOSgg-lidmaatschap wordt het abonnement op de SoftwareBus **niet** automatisch beëindigd.*

● Vereniging DOSgg ●

De DOSgg ondersteunt gebruikers van computerbesturingssystemen voor thuisgebruik, zoals alle versies van MS Windows en Linux. Het lidmaatschap staat open voor leden van de hcc, en is gratis als men deze gebruikersgroep als eerste aan de hcc opgeeft. Is men al lid van een andere gebruikersgroep, dan bedragen de extra kosten € 2,38 per jaar.

De contributie voor het lidmaatschap van de hcc is afhankelijk van de pakketkeuze, bijv. al dan niet met het tijdschrift *Computer!Totaal* en/of een ander blad (bijv. *ZOOM.nl* of *Tips & Trucs*. Altijd gratis toegang tot het HCCnet, en de HCC-dagen (m.u.v. Basislidmaatschap). Een *Basislidmaatschap* zonder tijdschrift (en met 50% korting op de toegangsprijs van de HCC-dagen) kost slechts € 10,- per jaar. Zie voor het actuele aanbod: www.hcc.nl.

De DOSgg is een zelfstandige dochtervereniging van de hcc. De DOSgg is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Tilburg onder nummer 30123097.

Platforms

Een *platform* is een groep van leden die actief zijn rond een specifiek thema en dat onder de aandacht van de overige leden brengen. Op dit moment zijn er onder andere Platforms voor Windows, Linux, web-ontwerp, digitale videobewerking (DigiVideo), digitale fotobewerking (DigiFoto), Muziek, etc.

Meer informatie vindt u op onze website www.DOSgg.nl

Bijeenkomsten

De DOSgg houdt vijfmaal per jaar, op zaterdag, een bijeenkomst in het H.F. Witte-Centrum te De Bilt. Daarnaast organiseren wij soms gebruikersdagen 'in de regio'. Op deze bijeenkomsten zijn er lezingen, workshops en demonstraties over actuele onderwerpen en zijn DOSgg-artikelen te koop.

Ook kunt u er terecht met uw vragen en problemen. Deze DOSgg-dagen vormen tevens voor veel leden een ontmoetingsplaats, waar vaak over nog heel veel andere zaken wordt gepraat dan alleen over computers.

Bestuur

- **Voorzitter:** Henk van Andel (voorz@DOSgg.nl)
- **Secretaris:** Florus Vogelaar
Hobbemalaan 78, 7312 MV Apeldoorn.
telefoon: 055 - 3552130
e-mail: fvogela@doge.nl
- **Penningmeester en Internet:**
Gerard Hoijtink (beheer@DOSgg.nl),
Postbank: 3827698 t.n.v. DOSgg, Epe
- **Publicaties:** Kees van der Vlies (cvdvlies@doge.nl)
- **Lid:** René Suiker (sugar@chello.nl)
- **Lid:** Christ van Hezik (cvhezik@doge.nl)

